

Tanító szak - gyakorlati képzés programja

nappali és levelező tagozat

Bevezetés

A PTE Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Karán folyó gyakorlati képzés programja figyelembe veszi a köznevelési törvényt (2011. évi CXCV.) illeszkedik a tanító alapképzési szak (BA) programjához, és - a szak 18/2016. (VIII.5.) EMMI rendelet - a felsőoktatási szakképzések, az alap-és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeihez.

- A gyakorlati képzés során a hallgatók képessé válnak a 6-12 éves korú gyermekek iskolai nevelésének ellátására, szociális és nevelő– személyiségfejlesztő funkciójának irányítására.
- **A gyakorlati képzés programja a PTE KPVK-n folyó gyakorlati képzés célját, feladatát, követelményeit, időkereteit és megvalósítási formáit tartalmazza.**

A gyakorlati képzés struktúrája

A gyakorlati képzés időtartama: 7 félév

A gyakorlati képzésben résztvevő szakemberek: Oktatási dékán-helyettes, szakfelelős, intézetigazgató, szaktárgyak oktatói, gyakorló intézmény vezetői, koordinátorok, szakvezetők. A gyakorlati képzést segítő szervezeti egységek: Illyés Gyula Pedagógusképző Intézet, Gyakorlati képzési Bizottság, Tanulmányi Hivatal, Gazdasági Hivatal, Könyvtár.

A feladatköröket az SZMSZ és az Együttműködési Szabályzat fogalmazza meg. A szakvezetőknek, mentoroknak, hallgatóknak külön Útmutató is készül.

A tanítójelölt várható feladatkörei a gyakorlati képzés során

- Nevelőmunka az iskolában, iskolai csoportban (nevelés – személyiségfejlesztés-oktatás).
- Tartalmilag és módszertanilag komplex, egymásra épülő és bővülő szervezeti- és tevékenységformák megvalósítása.
- Differenciált fejlesztés – egyéni bánásmód alkalmazása.
- Segédeszközök előállítás, oktatástechnikai eszközök kezelése.
- Speciális foglalkozások tartása, képesítés alapján.
- Egészségügyi, szociális, viselkedési rendellenességek felismerése, kezelése, az esetek továbbítása kompetens szakemberek felé.
- Családdal való kapcsolattartás (szülői értekezlet, fogadóóra, nyílt nap, családlátogatás, beszélgetés, szülői fórum stb.).
- Szabadidős tevékenységek; séták, kirándulások, nyári táborok, szakkörök stb.
- Rendezvények, ünnepek szervezése.
- Dokumentumkészítés: Pedagógiai napló, megfigyelési napló, óravázlat, portfólió.
- Adminisztráció.
- Kapcsolattartás szervezetekkel, intézményekkel.
- Innovatív tevékenység.
- Iskolai médiák (faliújság, videofilm, kiadványszerkesztés, menedzselés).

Célok, feladatok

A gyakorlati képzés célja: olyan tanítók képzése, akik alkalmasak a 6-12 éves korosztály nevelési- oktatási feladatainak differenciált ellátására az 1-4. osztályban valamennyi, az 1-6. osztályban egy választott műveltségi területen.

A gyakorlati képzés feladatai:

- Elősegíteni az eredményes tanítói tevékenységhez szükséges készségek és képességek kialakítását, a nevelő-oktató munka széles skáláját gyakorolni tudó, megfelelő pedagógiai identitással és kompetenciákkal rendelkező tanítók képzését.
- Biztosítani azokat a tevékenységeket, amelyek a tartalmilag és módszertanilag komplex, a teljes tanítói tevékenységet átfogó feladatrendszer megvalósítására tesznek alkalmassá.
- Különböző képzési formákban bemutatni az elmélet és a gyakorlat összefüggéseit.
- Kialakítani a legcélravezetőbb választás képességét tantervek, programok, tankönyvek, taneszközök, módszerek vonatkozásában.
- Felkészíteni a hallgatókat az ismeretek alkalmazására, a tanórai és tanórán kívül tevékenységek tervezésére, irányítására, elemzésére, az önreflexióra.

A gyakorlati képzés általános követelményei

A gyakorlati képzés programja a képesítési követelményeket figyelembe veszi, melyben a pedagógus kép fogalmazódik meg.

A hallgató a képzési idő végére

- ismerje az iskola alapfeladataiból eredő különböző pedagógusi szerepeket és azok tevékenységformáit, legyen jártas ezek gyakorlati betöltésében;
- ismerje a családokban az iskolai kezdő szakaszban preferált értékeket;
- tudja feltárni a gyermekek iskola előtti és iskolán kívüli tapasztalatait, fejlődési körülményeit, adottságait és képességeik szintjét;
- ismerje a 6-12 éves gyermekek továbbfejlődési esélyeit, az iskolában várható követelményeket;
- ismerje az alapozó szakasz családi nevelésének befolyásolási, segítői lehetőségeit;
- ismerje a tartalmi szabályozás dokumentumait.

Legyen képes az alkalmazás szintjén

- az iskolai nevelőmunka tartalmának ismeretében annak tervezésére, szervezésére, szakszerű elemzésére, értékelésére. A megvalósítás során jellemezze magas szintű metodikai kultúra, eljárásai a gyermek fejlesztését hatékonyan szolgálják;
- az általános iskolás gyermek tanulását szolgáló fejlesztő tevékenységek irányítására, a műveltségtartalmakat, a kultúra értékeit a gyermekek sajátosságaihoz igazodva közvetíteni, s ezzel az iskolai életmódra történő felkészülést irányítani;
- a sikeres kommunikációra a gyermekekkel és a különböző körhöz tartozó felnőttekkel (vezetőkkel, kollégákkal, szülőkkel, társszakmák képviselőivel stb.);
- a gyermeki személyiség fejlettségének, esetleges problémáinak diagnosztizálására és ennek alapján a differenciált fejlesztésre;
- érvényesíteni a lassabban fejlődők, zavarokkal, nehézségekkel küzdők, testi-, lelki, mentális és szociális értelemben más gyerekek nevelésének, fejlesztésének differenciáló szemléletét;
- a gyermeki kreativitás, az átlagot meghaladó teljesítményű, fejlődési ütemű gyermekek képességeinek kibontakoztatására;
- önismeretre és szakmai felkészültsége alapján az alternatív programok közötti választásra és adaptálásra.

A gyakorlati képzés főbb színterei

- **PTE Illyés Gyula Gyakorlóiskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Gyakorlóóvoda**
- **Külső gyakorlóléhelyek** (nyári nevelési terepgyakorlat, választott iskolák, speciális intézmények)

A gyakorlati képzés formái:

- Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat
- Csoportos tanítási gyakorlat
- Speciális modul szakmai gyakorlata
- Nyári nevelési terepgyakorlat
- Összefüggő szakmai gyakorlat
- Egyéni tanítási gyakorlat

A gyakorlati képzés struktúrája nappali tagozat/ levelező tagozat

Tantárgyak/ félévek	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz óra	Össz .kr.
Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat I. II.	10 óra/ félév; 6 óra/ félév	15 óra /félév; 12 óra/ félév						25 / 18	5
Egyéni tanítási gyakorlat I. II.						30 / 6 óra / félév	45 / 14 óra / félév	75 / 20	6
Egyéni tanítási gyakorlat III. (záró tanítás I.-II.)							2-2 záró tanítás 4-4 óra	8	0
Nyári nevelési terepgyakorlat						30 / 6 óra / félév		30 / 6	2
Összefüggő szakmai gyakorlat							195 / 90 óra / félév	195 / 90 óra / félév	12
Csoportos tanítási gyakorlat I; II; III; IV; V; VI.			45 / 8 óra / félév	45 / 8 óra / félév	30-30 / 5-4 óra / félév	30-30 / 5-4 óra / félév		210 / 34 óra/ félév	14
Speciális modul szakmai gyakorlata						30 / 2 óra / félév		30 / 2 óra/ félév	3
Összesen:								573 / 178	42

ÚTMUTATÓ

2. félév

Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat I.

Értékelés formája: gyakorlati jegy

Értékelő: a Pedagógusképző Intézet kijelölt oktatója.

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola, Gyakorló óvoda

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással.

I. Célok, feladatok, követelmények

1. *Az egyéni komplex pedagógiai gyakorlat célja:*

Járuljon hozzá olyan készségek, képességek, kompetenciák kialakításához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak a tanítói munkához kapcsolódó pedagógiai tevékenységek tudatos megvalósítására, korszerű, humánus, a gyermeki személyiséget tiszteletben tartó differenciált nevelésre.

2. *Feladatok*

- Megismertetni a hallgatókat a tanítói pálya szakmai, etikai követelményeivel, az iskolával, mint leendő munkahelyükkel.
- Felkészíteni a hallgatókat a tanítói munka sajátos feladatköreinek ellátására olyan tevékenységek biztosításával, melyek a hallgatók szellemi és fizikai aktivitására épülnek, s betekintést adnak a teljes tanítói tevékenységet átfogó szerepkörbe.

3. *Követelmények*

- A hallgatók ismerjék meg a különböző tanítói szerepeket, s szerezzenek jártasságot ezek gyakorlati betöltésében.
- Ismerkedjenek az iskola előkészítés és az iskolakezdés gyakorlati teendőivel.
- Tájékozódjanak a családokban, óvodában és az iskolában preferált értékekről.
- Alakítsanak ki együttműködő viszonyt a gyermekekkel, pedagógusokkal, szülőkkel, valamint az iskola környezetben lévő nevelési partnerekkel.
- Szerezzenek tapasztalatokat a gyermekek tanórán kívüli tevékenységeinek szervezésében és irányításában.

II. Szervezési szempontok

1. Az Útmutató az egyéni komplex pedagógiai gyakorlat e félévre érvényes pedagógiai követelményrendszeréhez kapcsolódik oly módon, hogy:

1.1. az abban felsorolt hallgatói feladatokat részletezi

1.2. ezek tartalmát változatos és széleskörű tevékenységkínálattal igyekszik gazdagítani és segíti egy komplex iskolakép kialakítását.

2. A hallgató a jelen Útmutatóban számára megfogalmazott feladatok teljesítését Pedagógiai naplóban dokumentálja.

3. A Pedagógiai Napló formai követelményei:

A napló szövegét magyar ékezetes (Times New Roman CE) 12 pontos betűnagysággal, 1,5 sortávolsággal, sorkizárt igazítással kell készíteni. Margók mérete 2,5 cm.

III. A hallgató feladatai a félév során

1. *Készüljön fel* a pedagógiai gyakorlatra

- 1.1. tudjon néhány mesét, mondókát, verset, éneket
- 1.2. gyűjtsön össze néhány nevelésben-oktatásban alkalmazható játékot, a szakvezetőkkel történt megbeszélés alapján foglalkozáson-, tanórán kívüli időben alkalmazza ezeket.

2. *Ismerje meg:*

- 2.1. az óvodát, az iskolát; alakítson ki képet ezekről, s rögzítse ezzel kapcsolatos észrevételeit a következő szempontok szerint:
 - az óvoda, az iskola tárgyi megjelenése, felszereltsége, rendje, tisztasága stb.
 - sajátos érzelmi, értelmi és morális légköre;
 - a „pedagógusok gyerekek véleménye” második otthonukról, mindennapi közérzetüket befolyásoló főbb tényezők;
 - az óvoda, az iskola kapcsolatairól, illetve ezen intézmények kapcsolatairól a helyi környezettel (szervezetek, intézmények)
- 2.2. azokat a helyiségeket is, ahol a foglalkozáson, illetve a tanórán kívüli munka folyik (például könyvtár, szertár, tornaterem, sportudvar, ebédlő stb.)
- 2.3. az óvoda, iskola életét szabályozó dokumentumokat (pedagógiai program, az iskola tanterve, házirend stb.) valamint az adott gyermekcsoport illetve az adott iskolai osztály életét irányító pedagógusok munkaterveit, adminisztratív tennivalóit (tanmenet, napló, ellenőrző, fejlesztési terv, bizonyítvány stb.)

3. *Figyelje meg:*

- 3.1. Óvodában, iskolában a termek berendezési tárgyait, eszközeit.
- 3.2. Hogyan biztosítják a gyermeki személyiség fejlődését, önállóságát? Milyen a gyermekcsoportban a légkör?
- 3.3. Óvodában az iskolára előkészítésnek milyen sajátos formái működnek (pl.: kompenzáló formák)
Iskolában mit biztosít az iskola a tanulónak a kötelező oktatáson kívül? (szolgáltató funkció)

4. *Vegyen részt*

Óvodában foglalkozáson, óvodai rendezvényeken (pl. ünnepek, fogadóórák, szülői értekezletek, fórumok) tanulmányi sétákon, nevelési-gondozási feladatokban.
Iskolában tanítási órán, napközis foglalkozáson, tanórán kívüli fakultatív programokon, különféle rendezvényeken (értekezlet, ünnepek, nyílt napok, projektek, OVI-SULI rendezvények stb.)

5. *Készítsen* tapasztalatairól élményszerű leírást a Pedagógiai naplóban, melyet a megbízott szakvezető aláírásával hitelesít.

IV. A hallgató munkájának ellenőrzése, értékelése

1. Az óvodai és iskolai feladatok elvégzését a gyakorló intézmények megbízott szakvezetői a Pedagógiai naplóban történő aláírásukkal igazolják.
2. A hospitálást követően egy héten belül a Pedagógiai naplóban rögzített tapasztalatokat a Pedagógusképző Intézet által kijelölt oktatónak kell leadni.

3. A gyakorlati jegyet a Pedagógusképző Intézet által kijelölt oktató adja az előzetesen kiadott szempontok alapján.

V. Időrend, időkeret: *Nappali tagozaton:* 10/ félév (5 óra óvodában, 5 óra iskolában), *levelező tagozaton:* 6 óra/ félév (3 óra óvodában, 3 óra iskolában.)

(a gyakorlóintézmények beosztása szerint)

A Gyakorlóiskola által kínált tanórán kívüli lehetőségek:

- Farsang - február
- Március 15-i ünnep
- Föld Napja
- Anyák napja - osztálykeret
- Szülői értekezlet (külön beosztás szerint)
- Iskolai rendezvények

A kínálatból három lehetőséget kell választani.

3. félév

Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II.

Értékelés formája: gyakorlati jegy

Értékelő: a Pedagógusképző Intézet kijelölt oktatója

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással.

Előfeltétel:

- Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat I.

I. Célok, feladatok, követelmények

1. *Az egyéni komplex pedagógiai gyakorlat célja:*

Olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozása, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak a legfontosabb pedagógusfunkciók betöltésére, például vezető-irányító; szervező; értékközvetítő; élményteremtő – motiváló - orientáló, modelláló, értékelő stb.

2. *Feladatok*

- Tanulási és gyakorlási lehetőségek biztosítása olyan tulajdonságok és olyan kompetenciák fejlesztéséhez, melyek a tanítói szerepkör betöltéséhez fontosak például kommunikációs, kreatív, kooperációs, szervező, irányító stb.
- Szervezési feladatok megismertetése és gyakoroltatása:
óra-eleji szervezés (taneszközök, szervezési módok, demonstrációs eszközök), ellenőrzés-értékelés módjai és eszközei stb.

3. *Követelmények*

A hallgatók (lehetőség szerint) szerezzenek tapasztalatokat:

- a tanítási óra tervezése, szervezése, megvalósítása
- a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése,
- valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése területén.

II. Szervezési szempontok

1. Az Útmutató az egyéni komplex pedagógiai gyakorlat e félévre érvényes pedagógiai követelményrendszeréhez kapcsolódik oly módon, hogy:
 - 1.1. az abban felsorolt feladatokat részletezi
 - 1.2. ezek tartalmát változatos tevékenységkínálattal igyekszik gazdagítani
2. A hallgató a jelen Útmutatóban számára megfogalmazott feladatok teljesítését az előző félévben megkezdett Pedagógiai naplóban dokumentálja.

III. A hallgató feladatai a félév során

15/12 óra tanórai (**4/3 anyanyelv, 3/2 matematika, 1 környezetismeret, 1 ének-zene, 1 vizuális nevelés, 1 testnevelés, 1 technika 3/2 műveltségterület**) megfigyelés alapján:

1. **Készüljön fel** a pedagógiai gyakorlatra:
 - 1.1. Az óra anyagát helyezze el a nevelési-oktatási folyamatban
 - 1.2. Gondolja át a feldolgozásra kerülő művelődési anyag jellemzőit:
 - Milyen ismeretek elsajátítására van lehetőség?
 - Milyen jártasságok, készségek, képességek fejlesztése kívánatos?
2. **Ismerje meg:** (1 tantárgy esetében) azokat a dokumentumokat: tanmenet, tankönyv, taneszköz, a pedagógus és a tanulók munkaeszközei, amelyekkel a tananyag feldolgozása történik.
3. **Figyelje meg:**
 - 3.1. a látott óra felépítését, a pedagógus metodikai koncepciójának főbb jellemzőit;
 - 3.2. a tanulók tevékenységeit, magatartását;
 - 3.3. az óravezetés jellegét, ütemét, stílusát, hangnemét stb.
4. **Vegyen részt** (lehetőség szerint)
 - tevékenyen a pedagógiai munkában (demonstrátori, monitori);
 - feladatok, eszközök előkészítésében;
 - differenciált foglalkoztatáson;
 - segítse az ügyeletes nevelők munkáját (szünetek, étkeztetés, felügyelet, játék vezetése stb.).
5. **Készítsen** tapasztalatairól élményszerű leírást a Pedagógiai naplóban, melyet a megbízott szakvezető aláírásával hitelesít.

IV. A hallgató munkájának ellenőrzése, értékelése

- Az óvodai és iskolai feladatok elvégzését a gyakorló intézmények megbízott szakvezetői a Pedagógiai naplóban történő aláírásukkal igazolják.
- A hospitálást követően egy héten belül a Pedagógiai naplóban rögzített tapasztalatokat a Pedagógusképző Intézet által kijelölt oktatónak-kell leadni.
- A gyakorlati jegyet a Pedagógusképző Intézet által kijelölt oktató adja az előzetesen kiadott szempontok alapján.

V. Időkeret: *Nappali tagozaton:* 15 óra/ félév, *levelező tagozaton:* 12 óra/ félév a gyakorlóiskolában

4. félév

Csoportos tanítási gyakorlat I.

Értékelés formája: gyakorlati jegy

Értékelő: a szakvezető

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással.

I. A hallgató feladatai: Öt óra tanórai megfigyelés, mikro tanítás, illetve felzárkóztatás végzése **matematikából**, segédanyagok készítése a tanítási órákhoz, stb. A mikro tanításhoz készített dokumentumok bemutatása a szakvezetőnek legalább egy nappal a tanítás előtt.

A matematika tantárgy tanítására való felkészülés, szakvezetői előkészítés alapján (tanítási óra anyaga, útmutatás stb.). Az óra tervezetének a szakvezető által meghatározott időre történő leadása. Legalább 1 teljes óra tanítása. Óraelemzés, értékelés.

Levelező tagozaton: **A matematika** tantárgy tanítására való felkészülés, szakvezetői előkészítés alapján (tanítási óra anyaga, útmutatás stb.). Az óra tervezetének a szakvezető által meghatározott időre történő leadása. Mikro tanítás. Óraelemzés, értékelés.

Előfeltétel:

- Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II.
- Matematika tantárgy pedagógia szeminárium

II. A hallgató munkájának ellenőrzése, értékelése

1. A hospitálást követően egy héten belül a Pedagógiai naplóban rögzített tapasztalatokat a szakvezetőnek kell leadni.

2. A pedagógiai napló, a tervezetek, a tanítás és az elemzések alapján történik.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szerzhető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott ismeretkör tantárgy pedagógiai kurzusát, ill. kurzusait sikeresen teljesítették.

III. Időkeret: *Nappali tagozaton:* 45óra/ félév, *levelező tagozaton:* 8 óra/ félév a gyakorlóiskolában.

5. félév

Csoportos tanítási gyakorlat II.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással.

A hallgató feladatai: Öt óra tanórai megfigyelés, mikro tanítás illetve felzárkóztatás végzése **anyanyelvből**, segédanyagok készítése a tanítási órákhoz, stb. A mikro tanításon készített dokumentumok bemutatása a szakvezetőnek legalább egy nappal a tanítás előtt.

Az anyanyelv tantárgy tanítására való felkészülés, szakvezetői előkészítés alapján (tanítási óra anyaga, útmutatás stb.). Az óra tervezetének a szakvezető által meghatározott időre történő leadása. Legalább 1 teljes óra tanítása. Óraelemzés, értékelés.

Levelező tagozaton: **az anyanyelv** tantárgy tanítására való felkészülés, szakvezetői előkészítés alapján (tanítási óra anyaga, útmutatás stb.). Az óra tervezetének a szakvezető által meghatározott időre történő leadása. Mikro tanítás. Óraelemzés, értékelés.

Előfeltétel:

- Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II.
- Beszéd, olvasás, szövegfeldolgozás tantárgy pedagógia
- Írás, nyelvtan tantárgy pedagógia
- Fogalmazás tantárgy pedagógia

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szerezhető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdenek meg a gyakorlatot, akik az adott ismeretkör tantárgy pedagógiai kurzusát, ill. kurzusait sikeresen teljesítették.

Időkeret: *Nappali tagozaton:* 45 óra/ félév, *levelező tagozaton:* 8 óra/ félév a gyakorlóiskolában

6. félév

Csoportos tanítási gyakorlat III.

A hallgató feladatai: A **készségtárgyak** /ének-zene, vizuális nevelés, technika, testnevelés / és a környezetismeret tantárgy tanítása.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással.

Előfeltétel:

- Egyéni komplex II. pedagógiai gyakorlat
- Vizuális nevelés tantárgy pedagógia
- Testnevelés tantárgy pedagógia

- Környezetismeret tantárgy pedagógia
- Ének-zene tantárgy pedagógia előadás és szeminárium
- Technika, életvitel, háztartástan tantárgy pedagógia

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szereshető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a tanítandó tárgyak bármelyikéből a hallgató záró jegye elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatók benne, ha nem adja le az előre megbeszélrt időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott ismeretkör tantárgy pedagógiai kurzusát, ill. kurzusait sikeresen teljesítették.

Időkeret: *Nappali tagozaton: 30 óra/ félév, levelező tagozaton: 5 óra/ félév a gyakorlóiskolában.*

Csoportos tanítási gyakorlat IV.

A hallgató feladatai: A választott műveltségterülethez tartozó tantárgy tanítása.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással

Előfeltétel:

- Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II.
- A választott műveltségterület tantárgy pedagógiai kurzusai

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szereshető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatók benne, ha nem adja le az előre megbeszélrt időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott ismeretkör tantárgy pedagógiai kurzusát, ill. kurzusait sikeresen teljesítették.

Időkeret: *Nappali tagozaton: 30 óra/ félév, levelező tagozaton: 4 óra/ félév a gyakorlóiskolában.*

7. félév

Nyári nevelési terepgyakorlat, táboroztatás

I. Célja: felkészíteni a hallgatókat arra, hogy pedagógusként a nyári táborokban eredményesen tudják szervezni, irányítani a diákok szabadidős, valamint a táborozással összefüggő egyéb segítőszolgálati tevékenységeit.

II. A hallgató feladatai:

- Ismerje meg a tábor programját, működési rendjét, azok dokumentumait.
- Vegyen részt a tábor életének, működésének szervezésében, résztevékenységek irányításában (a gyerekek étkeztetése, tisztálkodása, elhelyezése, pihenése, stb.)
- Vegyen részt a kulturális, sport, játék, vetélkedő, kirándulás, strandolás stb. tevékenységek tervezésében, szervezésében és irányításában illetve a feltételek biztosításában. (Szervezett és önálló szabadidős tevékenységek.)
- Alakítson ki jó kapcsolatot mind a gyerekekkel, mind a kollegákkal, mind a segítő munkatársakkal a táborban.

Konkrét tevékenységekkel, feladatokkal a gyakorlatvezető bízza meg az adott lehetőségektől függően.

Megfigyeléseit és tapasztalatait rögzítse Pedagógiai naplójában.

III. Értékelés formája: gyakorlati jegy

Értékelő: a gyakorlatvezető aláírása, véleménye, valamint a hallgató Pedagógiai naplója alapján a Szabadidő pedagógia tantárgy oktatója.

A gyakorlat színtere: Egyénileg keresett nyári tábor.

A gyakorlat előfeltétele: Szabadidő pedagógia

A gyakorlat eredményes teljesítése feltétele a 7. félévi beiratkozásnak.

A hallgató munkájának ellenőrzése, értékelése:

A hallgatót fogadó intézmény, szervezet igazolását le kell adni a szorgalmi időszak végéig a Szabadidő pedagógia tantárgy oktatójának.

Megjegyzés: Az elvégzett munkáról igazolást kell hozni és a Szabadidő pedagógia tantárgy oktatójának le kell adni.

IV. Időkeret: minimum egy hét**Egyéni tanítási gyakorlat I.**

A hallgató feladatai: 3/2 anyanyelv, 2/1 matematika, 1 környezetismeret, 2/1 választott műveltségterületi óra, /1 óra 1-4. oszt, 1 óra 5-6. oszt./ megtartása, 1 délután/ délutáni tanóra vezetése a napköziben.

Az önállóan megtartandó órák számának minimum 8/6 óra, ennél kevesebb tanítás igazolt mulasztás esetén sem teszi lehetővé a szakmai gyakorlat elfogadását. /A fennmaradó rész a felkészüléshez és hospitáláshoz szükséges./

Az órákra szakszerű óravázlat készítése, amelyet a tanítás előtt egy nappal le kell adni a szakvezetőnek/ mentornak esetleges korrekció miatt.

Kötelező hospitálások: *nappali tagozaton:* 1 technika, 1 vizuális nevelés, 1 ének-zene, 1 testnevelés órán, 1 napközis foglalkozáson és lehetőség szerint a csoporttársak óráin. A

gyakorlat ideje alatt a hallgatók felmentést kapnak a műveltségterületi csoportos tanítás alól /óra, elemzés, előkészítés / de a következő aktuális tervezetet el kell készíteni.

Levelező tagozaton: kötelező hospitálás technika, vizuális nevelés, testnevelés, ének-zene órán.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola/ választott külső iskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással.

Előfeltétel:

- Csoportos tanítási gyakorlat I, II, III, IV.

Időkeret: (egy hét) *Nappali tagozaton:* 30 óra, *levelező tagozaton:* 6 óra)

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szerzhető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Levelező tagozaton a hallgatók ezt a gyakorlatot külső választott iskolában teljesítik.

Csoportos tanítási gyakorlat V.

A hallgató feladatai: A **készsgtárgyak** (ének-zene, vizuális nevelés, technika, testnevelés) és a környezetismeret tantárgy tanítása.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással.

Előfeltétel:

- Vizuális nevelés tantárgy pedagógia
- Testnevelés tantárgy pedagógia
- Környezetismeret tantárgy pedagógia
- Ének-zene tantárgy pedagógia előadás és szeminárium
- Technika, életvitel és háztartástan tantárgy pedagógia

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szerzhető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a tanítandó tárgyak bármelyikéből a hallgató záró jegye elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott ismeretkör tantárgy pedagógiai kurzusát, illetve kurzusait sikeresen teljesítették.

Időkeret: *Nappali tagozaton:* 30 óra / félév, *levelező tagozaton:* 5 óra / félév a gyakorlóiskolában.

Csoportos tanítási gyakorlat VI.

A hallgató feladatai: A választott műveltségterülethez tartozó tantárgy tanítása.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással

Előfeltétel:

- Egyéni komplex pedagógiai gyakorlat II.
- A választott műveltségterület tantárgy pedagógiai kurzusai

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szereshető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott tantárgy tantárgy pedagógiai kurzusát, ill. kurzusait sikeresen teljesítették.

Időkeret: *Nappali tagozaton:* 30 óra / félév, *levelező tagozaton:* 4 óra / félév a gyakorlóiskolában.

Speciális modul szakmai gyakorlata

A hallgató feladatai: A speciális modulhoz kapcsolódó tantárgy tanítása.

A speciális modulhoz kapcsolódó órákon hospitálás, a tanórák megfigyelése a megadott szempontrendszer alapján. Gyakorlatsorok, mikro tanítások összeállítása. Megfigyelési napló készítése a képzés során kiválasztott gyerekekről az előzetesen kiadott szempontrendszer alapján.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a megfigyelési napló, a tervezet, a tanítás, az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető és/vagy mentor

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola és/vagy külső iskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással.

Előfeltétel:

- A választott speciális modul kurzusainak teljesítése.
- Egyéni komplex gyakorlat I, II.

Időkeret: *Nappali tagozaton:* 30 óra / félév, *levelező tagozaton:* 2 óra / félév.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott speciális modul kurzusait sikeresen teljesítették.

Nappali tagozaton a gyakorlat ideje alatt a hallgatók felmentést kapnak a műveltségterületi csoportos tanítás alól /óra, elemzés, előkészítés /.

Levelező tagozaton a Speciális modul szakmai gyakorlata az Egyéni tanítási gyakorlat I.-be épül be.

Gyakorlati kommunikáció

Feladat:

Nappali tagozaton: csoportos tanítási gyakorlat

10 óra hospitálás konzultáció, elemzés. 10 óra anyanyelv tanóra keretében (1-4. osztályban). 2 óra hospitálás a szakvezető óráin 2 óra megtervezése és tanítása. Amikor nem tanít, kötelezően hospitál társai óráján.

Az elemző előkészítő órákon való aktív részvétel. Az órákra szakszerű óravázlat készítése, amelyet a tanítás előtt egy nappal le kell adni a szakvezetőnek esetleges korrekció miatt.

Levelező tagozaton: 2 óra hospitálás és egy óra tartása.

Mindkét tagozaton *megfigyelési napló* készítése a képzés során kiválasztott tanulókról a tanórai megfigyelések és a napló elkészítéséhez előzetesen kiadott szempontsor alapján. A napló leadási határideje a szorgalmi időszak vége. Terjedelem: 5-8/ 3-4 oldal a szakdolgozati formai előírások szerint.

Megfigyelési szempontok a Gyakorlati kommunikáció modul csoportos és egyéni gyakorlatához

- Figyelje meg és rögzítse az osztály összetételét (kor, nem, aktivitás, tevékenység, egyéni képességek különös tekintettel a nyelvi- és kommunikációs készségekre)!
- Figyelje meg az osztály kapcsolati hálóját, különös tekintettel a periférián elhelyezkedő gyermekekre vonatkozóan!
- Jegyezze le a tanulók órai tevékenységét, különös tekintettel az egyéni aktivitásra, a szóbeli és írásbeli kommunikációra, a verbális és nonverbális érintkezési formákra, megnyilvánulásokra, az interperszonális és csoporthelyzetekre!

- Figyelje meg a tanulók között létrejövő kapcsolatokat és a kialakult kommunikációs helyzeteket: a felmerülő kommunikációs nehézségeket, félreértéseket, zavarokat, konfliktusokat, kulturális eltéréseket stb.
- Sorolja fel, és elemezze azokat a kommunikációs helyzeteket, melyeket a pedagógus különböző módszerekkel, technikákkal segített, megoldott!
- Figyelje meg, és jegyezze le, hogy a pedagógus hogyan teremtett kapcsolatot, hogyan alkalmazta a személyes érintkezés elvét! Hogyan érvényesült a hitelesség, a kongruencia a kommunikációban?
- Írja le, hogy milyen módon biztosította a pedagógus a tanulók egyéni képességeihez való igazodást, továbbá hogyan segítette a kommunikációs készség egyéni fejlődésének folyamatát!(direkt és indirekt, közvetlen és közvetett módszerek, a metakommunikáció szabályozó funkciói és visszajelzések az interakciókban)
- Elemezze írásban, hogy mennyire tudta figyelembe venni a pedagógus a tanulók egyéni képességeit, fejlettségi szintjét milyen módon oldotta meg a differenciálást!
- Készítsen konkrét megfigyelést egy tanulóról! Elemezze a gyermek kommunikációs kultúráját, személyes és személyközi érintkezési formáit, beszédviselkedését, kommunikációs nehézségeit és zavarait pl. kóros kommunikáció, nyelvi hátrány, nyelvi szocializáció, egyéb kommunikációs zavarok (egyirányú kommunikáció, zsargon, szóöszön, elhallgatás, elfojtás, gátlás) stb. Térjen ki az előzményre, a jelen állapotra, s a további fejlődés/fejlesztési lehetőségekre!
- Mutassa be, és összegezze a választott tanuló esetében végbement vagy várható változásokat, illetve a további pedagógiai megsegítés lehetőségeit!

Integrált-inkluzív nevelés

Feladat:

Nappali tagozaton: csoportos tanítási gyakorlat

10 óra hospitálás, konzultáció, elemzés. 5 óra anyanyelv, 5 óra matematika és környezetismeret tanóra keretében (1-4. osztályban). 4 óra hospitálás a szakvezető óráin (2 anyanyelv és 2 matematika-környezetismeret órán), 2 óra megtervezése és tanítása. Amikor nem tanít, kötelezően hospitál társai óráján. Az elemző előkészítő órákon való aktív részvétel. Az órákra szakszerű óravázlat készítése, amelyet a tanítás előtt egy nappal le kell adni a szakvezetőnek esetleges korrekció miatt.

Levelező tagozaton: 2 óra hospitálás és egy óra tartása.

Mindkét tagozaton *megfigyelési napló* készítése a képzés során kiválasztott tanulókról a tanórai megfigyelések és a napló elkészítéséhez előzetesen kiadott szempontsor alapján. A napló leadási határideje a szorgalmi időszak vége. Terjedelem: 5-8/ 3-4 oldal a szakdolgozati formai előírások szerint.

Megfigyelési szempontok az integrált-inkluzív modul csoportos és egyéni gyakorlatához

- Figyelje meg és rögzítse az osztály összetételét (kor, nem, aktivitás, tevékenység, egyéni képességek)!
- Figyelje meg az osztály kapcsolati hálóját, különös tekintettel a periférián elhelyezkedő gyermekekre vonatkozóan!

- Jegyezze le a tanulók órai tevékenységét, különös tekintettel az egyéni aktivitásra!
- Figyelje meg a tanulók között létrejövő kapcsolatokat és a kialakult kommunikációs helyzeteket!
- Sorolja fel, és elemezze azokat a helyzeteket, melyeket a pedagógus különböző módszerekkel, technikákkal segített!
- Figyelje meg, és jegyezze le, hogy a pedagógus hogyan alkalmazta az egyéni bánásmód elvét!
- Írja le, hogy milyen módon biztosította a pedagógus a tanulók egyéni képességeihez való igazodást, továbbá hogyan segítette az egyéni fejlődés folyamatát!
- Elemezze írásban, hogy mennyire tudta figyelembe venni a pedagógus a tanulók egyéni képességeit, milyen módon oldotta meg a differenciálást, illetve az integrálást!
- Készítsen konkrét megfigyelést egy speciális nevelési szükségletű tanulóról! Elemezze a gyermek problémáját, nehézségeit, kitérve a kórelőzményre, a jelen állapotra, s a további fejlődés/fejlesztési lehetőségekre!
- Mutassa be, és összegezze a választott tanuló esetében végbement vagy várható változásokat, illetve a további pedagógiai megsegítés lehetőségeit!

8. félév

Egyéni tanítási gyakorlat II.

A hallgató feladatai: 4/3 anyanyelv, 3/2 matematika, 1 környezetismeret, 2/1 testnevelés, 1 ének-zene, 1 rajz, 1 technika, 3/2 választott műveltségterületi, / 1 óra 1-4. oszt., 2 óra 5-6. oszt. / óra megtartása, 1 délután vezetése a napköziben. Lehetőség szerint az iskola egyéb programjain, rendezvényein való részvétel például szakkör, felzárkóztató foglalkozás, családlátogatás, iskolai ünnepély, adminisztrációs munka stb. Az önállóan megtartott órák számának **minimum 16/ 12-nek** kell lennie. Ennél kevesebb tanítási óra igazolt mulasztás esetén sem teszi lehetővé a szakmai gyakorlat elfogadását. (A fennmaradó rész—a felkészüléshez és a hospitáláshoz szükséges.)

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető/ mentor

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola/ külső választott iskola

Előfeltétel:

- Egyéni tanítási gyakorlat (1 hét)
- Csoportos tanítási gyakorlat V.
- Csoportos tanítási gyakorlat VI.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szereshető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Időkeret: (két hét) Nappali tagozaton: 45 óra, levelező tagozaton: 14 óra

Megjegyzés: Levelező tagozaton a hallgatók ezt a gyakorlatot külső választott iskolában teljesítik.

8. félév

Összefüggő szakmai gyakorlat

A hallgató feladatai:

Nappali tagozaton: Megkeresni a fogadóiskolát, amely írásban nyilatkozik a gyakorlat feltételeinek biztosításáról. A gyakorlat első napján ismerkedés az iskola, az osztályok életével, munkarendjével, a tanítókkal. A szakvezető által kijelölt tananyag alapján óravázlat készítése minden órára. Ezek alapján önálló tanítás. Részvétel az iskola minden szakmai jellegű munkájában.

Az 1-4. osztályokban a 4x2 hét alatt **legalább 74 órát kell tanítani**, ebben van műveltségterületi óra is. Az 5-6. osztályokban összesen 8 órát kell tartani a választott műveltség terület tantárgyából.

A két hónap során a rendelkezésre álló 195 óra megosztását az alábbiak szerint javasoljuk:

- tanításra	82 óra
- hospitálásra	15 óra
- tanóra előkészítésére	30 óra
- tanítási óra elemzésére	30 óra
- napközis foglalkozás vezetésére /4 alkalom/	15 óra
- tanórán kívüli tevékenységre	23 óra
- például énekkar, szakkör, verseny, ünnepély, kirándulás, stb.	
összesen:	195 óra

Lehetőség szerint az alábbi tantárgyi felosztásban történjen a tanítás. /A helyi sajátosságoknak megfelelően ettől el lehet térni./ 28 anyanyelv, 16 matematika, 6 természetismeret, 8 testnevelés, 4 ének, 4 rajz, 4 technika, 8 műveltségterület, /5-6. oszt./, 4 műveltségterület, /1-4. oszt./.

Levelező tagozaton: Megkeresni a fogadóiskolát, amely írásban nyilatkozik a gyakorlat feltételeinek biztosításáról. A gyakorlat első napján ismerkedés az iskola, az osztályok életével, munkarendjével, a tanítókkal. A mentor által kijelölt tananyag alapján óravázlat készítése minden órára. Ezek alapján önálló tanítás. Részvétel az iskola minden szakmai jellegű munkájában.

Az 1-4. osztályokban egy választott osztályban minden tantárgy tanítása 35 órában, ebben van műveltségterületi óra is. Az 5-6. osztályokban összesen 3 órát kell tartani a választott műveltség terület tantárgyából.

A három hét során a rendelkezésre álló 90 óra megosztását az alábbiak szerint javasoljuk:

- tanításra	35 óra
- hospitálásra	10 óra
- tanóra előkészítésére	10 óra
- tanítási óra elemzésére	10 óra

- napközis foglalkozás vezetésére /2 alkalom/	10 óra
- tanórán kívüli tevékenységre	15 óra
- például énekkar, szakkör, verseny, ünnepély, kirándulás, stb. összesen:	90 óra

Lehetőség szerint az alábbi tantárgyi felosztásban történjen a tanítás. /A helyi sajátosságoknak megfelelően ettől el lehet térni./ 10 anyanyelv, 7 matematika, 4 természetismeret, 2 testnevelés, 2 ének, 2 vizuális nevelés, 2 technika, 3 műveltségterület, /5-6. oszt./, 3 műveltségterület, /1-4. oszt./.

Értékelés formája: gyakorlati jegy

Előfeltétel: Egyéni tanítási gyakorlat (2 hét)

Értékelő: külső iskolai mentor

A gyakorlat színtere: külső fogadóiskolák

A gyakorlat minősítése **érdemjeggyel** történik, melyet a külső iskola mentorai javaslatára és a gyakorlat során készített portfólió (tevékenységtükör) alapján a Pedagógusképző Intézet gyakorlati képzési koordinátora vezet be az elektronikus indexbe.

Időkeret: 3 hét

A hallgatói portfólió dokumentumai:

1. Hallgatói bemeneti kompetencia térkép
2. Hospitálások feljegyzései
3. Óravázlatok (segédanyagok)
4. Tanórán kívüli tevékenységek programok feljegyzései pl. szülői értekezlet, fogadó óra, családlátogatás, nevelőtestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés, iskolai rendezvények, projektmunka, pályázat, korrepetálás, tehetséggondozás, szakkör stb. (képek, szakirodalom)
5. Tanulói esettanulmány (egy tanuló életútjának, családi hátterének, iskolai pályájának mélyebb megismerése)
6. Részértékelések a hallgatóról
7. Összegző értékelés a hallgatóról
8. Hallgatói kimeneti kompetencia térkép

A gyakorlatvezető mentor, szervező munkája:

- összeállítja a gyakorlat rendjét;
- kijelöli a feldolgozandó tananyagot;
- ellátja a hallgatót a szükséges információkkal;
- figyelemmel kíséri, segíti felkészülését;
- tervező munkáját naponta véleményezi;
- megismerteti a hallgatót a szükséges dokumentumokkal;
- jelen van a hallgató óráin és értékeli azokat;
- biztosítja a hallgató önállóságát;
- megszervezi a tanítás, foglalkozás elemzését;
- a közölt jellemzési szempontok figyelembevételével konkrét értékelést ad a hallgatóról;
- véleményét, aláírását a pedagógiai naplóban rögzíti és a **megadott szempontok alapján külön lapon jellemzést, értékelést készít.**

Az értékelés főbb szempontjai:

- A hallgató egyénisége, magatartása. Együttműködése, kapcsolatteremtő képessége, beilleszkedése. (Nevelők, tanulók, szülők viszonylatában.)
- Nevelő-oktató munkája. Felkészülésének, tanításának jellemzői. Időterve, igényessége, szervezőtevékenysége. Óráinak, foglalkozásainak szaktudományi, módszertani színvonala.
- Pályára való alkalmassága, kompetenciája.
- A tanítói munkakörrel járó órán kívüli tanítási feladatok ellátása. (szakköri munka, korrepetálás, napközis foglalkozások stb. színvonala.)
- Óraelemzések tudatossága, komplexitása. Az elemzés önállósági szintje, az elmélet és gyakorlat egysége. Értékkitételeinek realitása.
- A hallgatót irányító gyakorlatvezető egyéb észrevételei. (Milyen hiányosságok jelentkeztek a hallgató munkájában? Milyen fejlődést ért el a szakmai gyakorlaton?)
- A jellemzés végén kimutatásban közli (mennyiségi mutatók alapján) a hallgató által teljesített órákat, tevékenységeket. (Tanítási órák, napközis foglalkozások, rendezvények, értekezletek stb. száma.)
- Az írásbeli értékelést megismerteti a hallgatóval, aki aláírja, esetleg észrevételét a jellemzésre rávezeti.
- A szakmai gyakorlatot: **érdemjeggyel** (gyakorlati jegy) zárja, melyet az értékelés végén feltüntet.
- A **jellemzést a gyakorlat befejezését követő egy héten belül** a tanító szak szakfelelősének címére **eljuttatja**. (PTE KPVK 7100 Szekszárd, Rákóczi u. 1.)
 - o Megjegyzés: E szempontok – a hallgatók számára – egyben követelmények is. Ezek ismeretében tudatosabban tervezhetik munkájukat, és eredményesebb elemzést végezhetnek.

Egyéni tanítási gyakorlat III. (záró tanítás I.-II.)

A szakmai gyakorlatot záró tanítással fejezik be hallgatók, a 8/3 hetes egyéni gyakorlatot követően a karon előre kihúzott tantárgyból.

I. A záró tanítás célja: a jelölt bizonyosságot tegyen szakmai felkészültségéről, tanítói képességeiről, pedagógiai kompetenciáiról, szakmai attitűdjéről.

A záró tanítás kötelező,

- a jelölt tanítói munkáját reprezentálja;
- rendjét, idejét és követelményeit a képző intézmény határozza meg.

A jelölt 2 záró tanítást tart az 1-4. osztály valamelyik tantárgyából (százalékos megoszlását a szakfelelős határozza meg) anyanyelv **25%**, matematika **20%**, készség tárgyak **55 %** (környezetismeret 11 %, vizuális nevelés 11 %, ének-zene 11 %, testnevelés 11 %, technika 11 %) és az 1-6. évfolyam kijelölt osztályaiban a választott műveltségi terület tárgyából, illetve a német nemzetiségi szakirányon német nyelvből.

- A záró tanítás tantárgyát a karon húzzák a hallgatók.
- A záró tanításra, elemzésre, védésre és értékelésre bizottság előtt kerül sor. A záró tanítás elnöke (a kar kijelölt oktatója) és a szakvezető néhány mondatos komplex értékelést készít.

II. A hallgató feladatai a záró tanítással kapcsolatban

- Szakvezetőjétől egy héttel korábban tájékozódjon az óra anyagáról.
- Hospitálási lehetősége van az adott tantárgyból az adott osztályban (1 óra).
- Tervezetét 3 példányban készíti, ebből 1 eredeti példányt az elnöknek, 1 példányt a szakvezetőnek ad 2 munkanappal a tanítás előtt. Német nemzetiségi szakirányon a tervezetet német nyelven készíti.
A tervezetnek tartalmaznia kell a felhasznált szakirodalmat, taneszközöket, az óra célját, feladatait, időbeosztását, az órárszék megnevezését, az utasításokat, a feladatok részletes leírását a szemléltetés módjaival, az ellenőrzések értékelési módszereit, valamint a tanulók várható teljesítményeinek leírását.
- A záró tanítás nyilvános.
- A tanítás befejeztével a hallgató felkészül az önelemzésre előre meghatározott szempontok alapján (lásd komplex önelemzés illetve óraelemzési útmutatók), majd az elnök és szakvezető jelenlétében elemzi a tanórát. Német nemzetiségi szakirányon, német nyelven.
Önelemzés során az órát alá kell támasztani pedagógiai, pszichológiai, didaktikai és tantárgy pedagógiai ismeretekkel.

III. Értékelési szempontok záró tanításhoz és védéshez

Tervezés

- A jelölt tudjon didaktikai és tantárgy pedagógiai szempontból következetesen, logikusan tervezni.
- Tervezete ne tartalmazzon se szakmai, se helyesírási tévedést vagy hibát.
- Tervezzen sokoldalú munkáltatást, rövidebb-hosszabb időtartamra differenciált foglalkoztatást.
- Tervezetében domináljanak a változatos képességfejlesztő feladatok.

Óravezetés, tanulásirányítás

- A jelölt óravezetése kövesse tervezetének gondolatmenetét, logikáját, de ne legyen merev sémakövetés. A váratlan helyzetekre tudjon reagálni.
- Legyen képes adaptív módon figyelemmel kíséreni minden tanulót.
- Legyen képes előítélet-mentes multikulturális és interkulturális nevelésre.
- Rendelkezzen a másság elfogadásával, toleranciaképességgel.
- Ne a tanító szereplése határozza meg az órai munkát, hanem a tanulók aktív foglalkoztatása, tevékenykedtetése.
- Verbális és metakommunikációs eszközökkel tudja kifejezésre juttatni szándékát és pozitív érzelmeit.
- Óráját jellemezze gyermekszeretet, empátia, dinamizmus, sikerorientáltság.
- Alkalmazzon a tanórán sokszínű tanulásirányítási módszert és munkaformát, érvényesítse az integrált és differenciált nevelés-oktatás eszköztárát.

Önelemzés

- A jelölt tudja meghatározni az órája céljait, feladatait a követelmények ismeretében.
- Értékelje reálisan saját pedagógiai stílusát, interakciós magatartását.
- Tudjon felsorolni az órájához kapcsolódó szakirodalmat, forrásmunkát.
- Elemzésében használja helyesen a pedagógiai-pszichológia szakterminológiát.
- Rendelkezzen reális önismerettel, önreflexióval, saját tevékenysége kritikus értékelésének képességével.

Az érdemjegyet az elnök és a szakvezető közösen állapítja meg (a záró tanítás érdemjegyét a tervezet, a tanítás, és az önelemzés alkotja), az észrevételeket, az értékelést jegyzőkönyvben rögzítik, melyhez csatolni kell a hallgatói tervezetet.

A záró tanítás gyakorlati jegye a diploma minősítésének részjegye.

Amennyiben a záró tanítás érdemjegye elégtelen, a hallgató a következő záróvizsga időszakban teljesítheti, új záró tanítás húzásával.

Előfeltétel: Összefüggő szakmai gyakorlat (8/3 hét)

Tanító szak - útmutatók - elemzési szempontok

Komplex önelemzés

1. A tanítási órán tárgyalt tananyag tartalma, terjedelme megfelelt-e a tantervi előírásoknak és hogyan látta az adott óra helyét, célját a témakörön belül?
2. Hogyan jelölte meg a fejlesztendő készségeket, képességeket, s ezekhez milyen gyakorlatokat tervezett?
3. Az indirekt és direkt nevelési feladatok összhangban voltak-e a tananyag tartalmával, a módszerekkel, és mennyire voltak eredményesek?
4. Mik voltak az aktualizálandó ismeretek, s ezek milyen szinten valósultak meg? (ráismerés, reprodukálás, alkalmazás stb.)
5. Hogyan biztosította a tanító az alkalmazás feltételeit? (Feladatszituációval, elemzéssel, aktuális ismeretek mozgósításával, a megoldás menetének elmondásával.) Az ismeretek és a tevékenységek párhuzamba állítása.
6. Hogyan tervezte és hogyan tudta megvalósítani a tanulásirányítás egyes szakaszait? (motiválás, tanulásszervezés, differenciálás, döntés, feladatadás, ellenőrzés, értékelés)
7. Hogyan tudta biztosítani órán a tanulói önállóságot, az egyéni korrekciót, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást?

Általános óraelemzési szempontok

I. Célok, feladatok és megvalósulásuk

1. Mi volt az óra szerepe az oktatási folyamatban?
2. Az órán tárgyalt anyag tartalma, terjedelme és jellege megfelelt-e a tantervi előírásoknak, a tanulók életkori sajátosságainak?
3. A tanított anyag tartalmát figyelembe véve helyesen határozta-e meg a tanító az óra oktatási, nevelési célját?
4. A tanított illetve tanult ismeretek megfeleltek-e a tudományosság didaktikai alapelve által támasztott követelményeknek?

II. A tanítási óra tartalma, szerkezete, időarányai

1. A tanítás anyagának szintje és mennyisége megfelelt-e a tanulók felkészültségének?
2. Hogyan kapcsolódott a korábban szerzett ismeretekhez?
3. Elegendő mennyiségű és megfelelő minőségű volt-e az új ismeretek feldolgozásához felhasznált tényanyag és tapasztalat?
4. Megfelelő volt-e a jártasságok, készségek fejlesztését szolgáló tevékenységek tartalma, sorrendje, mennyisége?
5. Milyen képességeket, magatartási szokásokat fejlesztett a tanóra?
6. Milyen szerkezeti egységekből épült fel a tanítás-tanulás folyamata az órán?
7. Jutott-e kellő idő az egyes szerkezeti egységek tartalmas, eredményes megvalósítására?

8. A törzsanyagon kívül feldolgozott kiegészítő anyag segítette-e a tanuló differenciált fejlesztését?
9. Elért-e a tanító tervétől: Ha igen, mi volt az oka?

III. A tanulás közvetlen irányítása a tanító és a tanulók személyes kapcsolatában.

1. Megfelelően ellátta-e az óra eleji és végi feladatokat (terem rendje, tanulókkal való foglalkozás, eszközök előkészítése, elpakolása)
2. Alkalmas volt-e a választott eszközök minősége és mennyisége?
3. Hogyan készítette elő, hogyan szervezte meg a tanító a tanulók egyéni vagy csoportos munkáját? (Hogyan jelölte meg a feladatot, meggyőződött-e arról, hogy a tanulók megértették, biztosított-e megfelelő időt a megoldásra?)
4. Ha differenciált munkát szervezett a tanító, mi volt a differenciálás szempontja, indoklása?
5. Hogyan vett részt a tanító a tanulók csoportos illetve egyéni munkájában?
6. Hogyan győződött meg a csoportos, egyéni munkaeredményességről, hogy értékelte azt?

IV. A tanulás közvetett irányítása eszközök alkalmazásával

1. Megfelelően ellátta-e az óra elejei és végi szervezési feladatokat (terem rendje, tanulókkal való foglalkozás, eszközök előkészítése, elpakolása)
2. Alkalmas volt-e a választott eszközök minősége és mennyisége?
3. Hogyan készítette elő, hogyan szervezte meg a tanító a tanulók egyéni vagy csoportos munkáját? (Hogyan jelölte meg a feladatot, meggyőződött-e arról, hogy a tanulók megértették, biztosított-e megfelelő időt a megoldásra?)
4. Ha differenciált munkát szervezett a tanító, mi volt a differenciálás szempontja, indoklása?
5. Hogyan vett részt a tanító a tanulók csoportos illetve egyéni munkájában?
6. Hogyan győződött meg a csoportos, egyéni munkaeredményességről, hogy értékelte azt?

V. A tanítási óra „légköre” hatása

1. A tanító képességei (figyelemmegosztás, koncentráció, kommunikatív, kapcsolatteremtő, vezető-irányító) és tulajdonságai (határozottság, megértés, tapintat, türelem, következetesség stb.) megnyilvánultak-e az órán és milyen irányba befolyásolták az óra eredményességét?
2. Hogyan alakult az órán az aktív és a passzív tanuló aránya? Mi lehetett az oka?
3. Hogyan oldotta meg az órán az előre nem tervezhető, váratlan helyzeteket?

ÚTMUTATÓ

Óraelemzési szempontok az egyes tantárgyakhoz

Ember és társadalom tantárgycsoport

1. Tervezéssel, felkészüléssel kapcsolatos szempontok:

Az adott óraterv szakmailag megvalósítható-e?

Érődik-e tervezetein a jelölt kifogástalan felkészültsége?

A tervezett munka mennyisége elvégezhető-e?

Az óravázlat szerkezete, felépítése mutatja-e a megvalósítandó óra helyes menetét?

A felhasználandó eszközök tervezése pontos, koncepciózus-e, egyáltalán rendelkezésre állnak-e a szükséges feltételek?

Pontosak-e az előzetes kijelölések, a jelölt ismeri-e a forgalomban lévő tankönyveket, munkafüzeteket, térképeket, segédleteket, stb.?

A tervezés illeszkedik-e az adott gyerekközösség sajátosságaihoz, az adott környezetben megvalósítható programot tartalmaz-e?

Helyesek-e és illeszkednek a nevelési célkitűzések az elvégzendő feladathoz?

2. Az elvégzendő tananyaggal kapcsolatos szempontok:

Az órán megtanított ismeretanyag megfelelt-e a tantervi követelmény-rendszernek, megtanította-e a jelölt a „NAT-minimumot”?

A tanító célkitűzései helyesen illeszkedtek-e az adott tárgykörhöz, az abból adódó lehetőségekhez?

A feladat kijelölés összhangban volt-e az elvégzendő tananyaggal, illetve az annak teljesítése érdekében kitűzött célokkal?

Illeszkedett a feldolgozás a korábbi oktatási-nevelési folyamatba, kompatibilis-e azzal?

Kihasználta-e a jelölt az adott témában rejlő nevelési-személyiségformálási lehetőségeket?

Szaktudományos szempontból kifogástalan volt-e az óra, a jelölt vétett-e tárgyi jellegűnek minősített hibát?

3. Metodikai, tantárgy pedagógiai szempontok:

Az adott tanegységnek megfelelő volt-e az órátípus?

Mennyire voltak változatosak a tanulói munkáltatás formái, mennyiben feleltek meg az elvégzendő munka jellegének?

Figyelembe vette-e a tanító a diákok életkori sajátosságait, metodikai eljárásait ennek megfelelően alakította-e ki?

A differenciálás mely eszközeit alkalmazta?

Milyen szemléltetési eszközöket alkalmazott, ezek hogyan illeszkedtek a tanítás-tanulás folyamatába, az eszközök használata nem volt-e öncélú?

Milyen arányban voltak a tanári és tanulói megnyilvánulások?

Kihasználta-e az anyagban rejlő belső /szaktárgyon belüli/ és külső /szaktárgyak közötti/ koncentrációs lehetőséget?

Az oktatási tantervi feladat megoldása szolgálta-e a tanulók képességének, készségeinek a fejlesztését? „Gondolkodtató” volt-e az óra?

Helyesen alkalmazta-e a különböző motivációs technikákat, ezek megfelelték-e a tanulók életkori sajátosságainak, és az adott tanórai helyzetnek?

Szervezési módszerei mennyiben segítették elő a munka zökkenőmentes lebonyolítását?

Mennyiben volt munkáltató az óra?

A tanulói munkáltatás mely formái kerültek elő az órán? Indokolt volt-e az alkalmazásuk? Amennyiben volt számonkérés, úgy annak technikája, a kérdések szakszerűsége és segítő jellege, az értékelés realitása és kellő megindoklása.

4. Pszichológiai momentumok, interperszonális kapcsolatok, légkör, tanár-diák kooperáció:

A tanári személyiség kiegyensúlyozottsága, összeszedettsége.

A tanító-jelölt reagáló készsége, konfliktuskezelő technikája.

A jelölt és a diákok közötti összhang kérdése, az óra légköre, a humor jelenléte, játékos, oldó jellegű feladatok.

Fegyvelmezési technikák, az „érdekességekkel-munkával lekötlek elv” alkalmazása.

A tananyag elsajátíttatásának rugalmassága, az előre nem látható körülményekhez történő alkalmazkodás.

Nem esett-e ki szerepéből a tanító-jelölt, reakciói relevánsak voltak-e a felmerült nevelési szituációkkal?

A jelölt figyelme folyamatos-e, tekintettel van-e a tanulók reakcióira, rugalmasan alakítja-e az óra menetét?

A terhelés-oldás ritmusa a tanórán a feladatok elvégzése mennyire veszi igénybe a tanulókat, be van-e építve a munkába szükséges lazítás, pozitív emóciókkal fejezhető-e be a munka?

Mennyiben képes az egyes tanulókra figyelni, képes a differenciálásra?

5. Esztétikai, nyelvhelyességi szempontok, vizuális nevelés:

A jelölt beszédstílusa, nyelvhelyességi szempontok

A jelölt megjelenése, fellépése

Táblakép, esztétikai rendezettség és esztétikai nevelés

A tanulók munkájának külalakja, ennek ellenőrzése és értékelése

A tanulók helyesírása, ennek lehetőség szerinti kontrollja és korrigálása

A felhasznált eszközök /képek, térkép, dia, epidiaszkóp stb./ esztétikai rendezettsége.

6. Az óra eredményei és tanulságai, az elvégzett munka perspektívái:

Kifogástalan volt-e az adott szakterület terminus-technikusainak használata?

Elérte-e célját, feladatát az óra, megvalósította-e nevelési célkitűzéseit?

Milyen előrelépés történt a tanulói jártasságok, készségek, képességek fejlesztésében?

Elsajátították-e a tanulók a tantervi minimumot?

Helyt állt-e a jelölt a nevelési interaktív helyzetekben? Teremtett-e maga tudatosan nevelési szituációt?

Építhető-e további folyamatos munka az elvégzett anyagra?

Milyen volt a jelölt értékelési és motivációs technikája, nem maradt-e el az óra végi szakmai összegzés és záró értékelés:

Ének

- Milyen az óra eredményessége? Elemezze a hallgató a tanórát az általa megjelölt cél-feladatrendszer tükrében!
- Hogyan oldotta meg a tanár a szervezési feladatokat? /szellőztetés, technikai eszközök, tábla előkészítése, munkafüzet, tankönyv ellenőrzése / Hogyan biztosította a tanár az óra elején az alapfegyelmet?
- Az órafázisok között megfelelő helyet kapott-e a zenei ismeretszerzés és készségfejlesztés, valamint a zenei írás-olvasás gyakorlása?
- A zenei feladatok során milyen mértékben mozgósította a tanár a tanulók meglévő ismereteit. A feladatok nehézségi foka megfelelt-e a fokozatosság elvének és a didaktikai feladatoknak?
- Hogyan történt a hibák javítása? Foglalkozott-e a tanár a gyengébb képességű és hallású tanulókkal? /A munkafüzet és a dallamkirakó használatakor differenciált gyakorlatokat adott-e? /
- A hangulati előkészítés alkalmas volt-e a figyelem és az érdeklődés felkeltésére?
- Mintaszerű volt-e a dalbemutatás, valamint a tanító éneklése az egész órán?
- Hogyan biztosította a szövegmegértést? Hogyan választotta ki és oldotta meg a szöveggel kapcsolatos nevelési lehetőségeket?
- Biztosította-e a tanár a daltanítás-tanulás zeneiségét? /zenei mondatok, ívek, szövegejtés, tempó, dinamika, zenei kíséret - halk tapsolás.../
- Milyen módszerekkel történt a zenei élmény elmélyítése /hangszerkíséret, kiscsoportos éneklés, kánon, versenyéneklés, többszólamúság, bemutatás.../?
- Talált-e alkalmat a tanár a gyermekjáték eljátszására? A játék néprajzilag hiteles volt-e?
- A zenehallgatás előkészítésekor milyen zenei ismereteket idézett fel? Aktív zenehallgatásra készítette-e?
- Arányos volt-e az óra, szerkezete és időbeosztása megfelelő-e?
- Felhasználta-e a tankönyv és a munkafüzet által adott szemléltető képeket, feladatokat, s ezeket mikor, milyen módon?
- Kihasználta-e a tanító az órán adódó zenén kívüli nevelési lehetőségeket?
- Milyen mértékben érvényesült a tanító vezető szerepe?
- Motiválta-e a tanító értékelése a tanulókat? /Az adott órára és a következőre vonatkoztatva. /
- Kellő mennyiségű esztétikai és intellektuális élményhez jutottak-e a tanulók?
- Milyen konkrét tanulságot vont le a tanító saját maga számára a további oktató-nevelő munka eredményessége érdekében?

Ének-műveltségterület (5. 6. osztályban történő óralátogatásaihoz)

- Ismerje fel és konkretizálja az óra cél- és feladatrendszerét!
- Elemezze az órát a cél- és feladatrendszer tükrében!
- A látott órátípus mely szerkezeti egységeiben azonos illetve eltérő az alsó tagozatos énekórákétól?
- Milyen készségfejlesztési egységeket vélt felfedezni az órán? Elemezze ezek kapcsolatát, egymásra épülését!
- Milyen módszerekkel készítette elő a tanár az óra didaktikai feladatát?
- Részletezze a didaktikai feladat elsajátításának lépéseit!
- A gyermek számára a tudatosítás során megmaradt-e a zenei élmény? Milyen látott gyermeki reakciókkal,... tudja ezt alátámasztani?

- Az óra miben és mennyiben követte a NAT zenei irányelveinek megvalósulását?
- Milyen NAT-kapcsolatokat vélt felismerni a látott órán?
- Hogyan ismertette meg a tanár az adott zenetörténeti korszakot? A cél eléréséhez milyen szemléltető eszközt, eszközöket alkalmazott?
- Milyen arányban alkalmazott a pedagógus élő illetve gépi zenehallgatást? Milyen zeneszakmai és/vagy zenepedagógiai célzattal tette ezt?
- Fejlesztette-e a tanár a tanulók éneklési készségét? Milyen pedagógiai-pszichológiai módszerekkel tudta áthidalni a kamaszgyermek éneklési problémáit?
- Fogékonnyá tette-e a tanár a tanulókat az elemzett zenemű morális üzenetére?
- Fejlesztette-e az énektanár a gyermek személyiségét a tanított tananyaggal, a saját pedagógusi személyiségével?
- A tanár által kiválasztott, tanítandó tankönyvesalád mennyiben felel meg a szakmaiság kritériumának? Milyen egyéb kiegészítő tananyaggal illetve eszközzel teszi, tette tartalmasabbá, korszerűbbé az órát?

Informatika

1. Elemezze a tanulók gépkezelési szintjét az órai munkában!
2. Elemezze az operációs rendszer, segédprogramok, oktató-, és játékprogramok felhasználói, alkalmazási szintjét.
3. Értékelje a feladatokat a kitűzött célok megvalósítására vonatkozóan!
4. Elemezze az információk szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát!
5. Milyen szinten képes a tanuló az információt kifejezni (beszéd, írás, rajz, jel, kód) felismerni és alkalmazni?
6. Elemezze az órán szereplő informatikai fogalmak egymásra építettség!
7. Elemezze az informatikai fogalmak egymásra építettségét!
8. Elemezze a feladatok algoritmikus felépítésének, visszafejtésének készség szintjét!
9. Összhangban voltak –e a módszerek és munkaformák a feladatok tartalmából eredő sajátosságokkal? Hogyan hidalta át a pedagógus az ismeret-, és alkalmazás szintekből adódó különbségeket?
10. Elemezze a feladatokat a fejlesztési követelmények szempontjából!
11. Mennyiben erősítette az óra a 10 – 12 évesektől elvárható társadalmi, könyvtárhasználati és informatikai ismeret-, és fogalomrendszer?

Magyar nyelv és irodalom

Általános szempontok

1. Hogyan biztosította a tanító az órán az egységes anyanyelvi nevelés megvalósulását? A különböző nyelvi tevékenységek természetes módon kapcsolódtak-e egymáshoz cél, - illetve eszközjellegüknek megfelelően?
2. Mivel járult hozzá az óra az alapvető nyelvhasználati módok /felfogó- és közlő képesség/ fejlesztéséhez és ezáltal a tanuló személyiségének gazdagításához?
3. Hogyan érvényesítette a tanító a fejlesztő munkájában az anyanyelvi nevelés módszertani alapelveit?
4. Az alkalmazott tényanyagok, példák, feladatszövegek, kiegészítő szövegek irodalmi értéke, minősége szolgálta-e a tanulók anyanyelvi műveltségének emelését?
5. Mit tett az olvasóvá nevelés érdekében? Hogyan járult hozzá a könyv- és könyvtárhasználati ismeretek és szokások alakításához?

6. Hogyan ösztönözte a tanulókat az órán kívüli, önálló ismeretszerzésre, gyűjtő, kereső munkára a nyelv és irodalom terén?
7. Milyen volt a tanító stílusa, hangneme? Beszédkultúrája követendő példa-e a tanulók számára?
8. Megfelelő módon javította-e a gyermekek beszédében előforduló nyelvhelyességi és helyes ejtési hibákat?
9. Hogyan gondoskodott a nyelvi önellenőrzés igényének és képességének fejlesztéséről?

Az olvasás tanulása

1. Első osztályban év elején a tanító fejlesztő munkája hogyan szolgálta az olvasás- és írástanulás előkészítését?
2. Mit tett azért, hogy a nyelv jelrendszer mivoltának megértését előkészítse?
3. Hogyan biztosította a beszédfejlesztéshez szükséges kockázatmentes, nyugodt légkört?
4. Szóképtanítási eljárásával miként gondoskodott az asszociációk kiépítéséről és megerősítéséről?
5. A szóképek gyakoroltatása mennyiben szolgálta a vizuális emlékezet fejlesztését, a szóképfelismerés ellenőrzését és a helyes kiejtést?
6. A hang- és betűtanítás eljárása logikus volt-e? Hogyan igazodott az adott program /módszerváltozat/ jellegéhez?
7. Mit tett a tiszta ismeretfelfogás, a betű- és hangkapcsolat kialakítása és megszilárdítása érdekében? Megfelelően alapozta-e a helyes ejtést és ezzel a helyesírást is a hang- és betűtanítás során?
8. Gondolt-e tudatosan a homogén gátlások kialakításának megelőzésére? Hogyan?
9. A betűösszevonás, az összeolvasás gyakoroltatása megfelelt-e az adott módszer elvi alapjainak, szemléletmódjának?

Az olvasás gyakorlása

1. Az olvasási gyakorlóóra feladatait pontosan, elég konkrétan fogalmazta-e meg? A gyakorlatanyagot, valamint a néma és a hangos olvasás arányát ennek megfelelően alakította-e ki?
2. Mely gyakorlatok és milyen hatékonysággal szolgálták az olvasástechnika összetevőinek: a helyességnek /szöveghűség, helyes ejtés/ és a tempónak a fejlesztését?
3. Az olvasástanulás kezdetén hogyan gondoskodott a hangos olvasás tipikus hibáinak megelőzéséről?
4. A hangos olvasási és a helyes ejtési hibák javítását módszertanilag megfelelő módon oldotta-e meg?
5. A szövegértés fejlesztése milyen arányban és milyen ellenőrzési módokkal kapcsolódott az olvasástechnikai feladatokhoz?
6. A beszédfejlesztés kellő időt és figyelmet kapott-e az olvasási gyakorlóórán? Mely nyelvi szinteken, milyen feladatokkal?
7. A gyakorlás motiváltsága érdekében differenciált munkában olvastatott-e szövegváltozatokat, érdekes, új szövegeket is?
8. Hogyan érvényesültek óráján az olvasás gyakorlásának sajátos elvei is a gyakorlás általános didaktikai követelményei mellett?

Beszédfejlesztés

1. Arányaikban, minőségükben az óra aktuális feladatához, a tanulók fejlettségéhez igazodtak-e, és életszerűek voltak-e beszédfejlesztő eljárásai a szó, a szószerkezet, a mondat, illetve a szöveg szintjén?
2. Valamennyi nyelvi szinten tudatosította-e a nyelvi helyesség mellett a kommunikációs szituációhoz való igazodás követelményét is?
3. A beszéd különböző műfajainak gyakorlásakor felkészített-e a befogadói, a hallgatói szerepre is, illetve a beszélő és a hallgató szerepváltásaira /kommunikációs figyelem, fegyelem, empátia/?
4. Ösztönöz-e és példát ad-e a közlés nem verbális elemeinek gyakorlására is?

Helyesejtés-fejlesztés

1. A légzőgyakorlatok anyagával és irányítási módjával az osztály e téren elért automatizáltsági szintjéhez igazodott-e?
2. A hangképzés gyakorlatival tudatosan szerepüknek megfelelően tréningeztette-e a beszélőszerveket /hangadás, artikuláció, gyorsasági gyakorlatok/?
3. A helyes kiejtés követelményeit már a szó szintjén is betartotta-e /időtartam, ritmus, mássalhangzó-kapcsolatok helyes ejtése/? Szó- és szószerkezetanyaga, valamint utasításai megfelelők-e ehhez?
4. A mondat és szöveg szintjén a helyes kiejtés normáin túl megfelelően tudatosította és gyakoroltatta-e a mondat- és szövegfonetikai eszközök kifejező szerepét /hangsúly, hanglejtés, tempó-hangerő-hangszínváltások, szünet?

Az írás tanulása és gyakorlása

1. Helyes volt-e a betűírás tanításának lépéssora? Megfelelt-e az adott módszerváltozat írástanítási felfogásának?
2. Irányító munkája hogyan szolgálta a szilárd írottbetű-képzet és az alakításához szükséges írásmozgás kialakulását?
3. A betűkapcsolás valamennyi esetét szemléletessé tette-e? Gondolt-e már ekkor a tipikus hibák megelőzésére? Hogyan?
4. Az óra anyagában megjelölt írástechnikai összetevők gyakorlására alkalmas volt-e a feladatsora mennyiségében, minőségében, arányaiban?
5. Mivel biztosította, hogy kellően motivált legyen az írásgyakorlás?
6. A hagyományos írásgyakorlási módok /másolás, tollbamondás, emlékeztetőből íratás/ szómondat-, szöveganyagának megválasztása célszerű volt-e? A módszertani útmutatásoknak megfelelően irányította-e a gyakorlatokat?
7. Mely speciális gyakorlatokkal és milyen vezénylési móddal szolgálta a tempó- és lendületfejlesztést?
8. Az írás eszközjellegét érvényesítő feladatai mennyire voltak eredményesek az íráskészség fejlesztése szempontjából?
9. Tervezett-e és kellően hasznosította-e az írás, a helyesírás és a helyes ejtés együttes fejlesztésére szolgáló gyakorlatokat?
10. Mivel segítette az egyéni írás kialakulását? Tervezéskor figyelembe vette-e az egyéni különbségeket?
11. A tanulókkal végzett íráselemzés miként szolgálta a gazdaságos, tetszetős írásmód kialakítását?

12. Milyen módszerekkel biztosította a tanító az írásfegyelem fejlesztését /tudatos, pontos munka, önellenőrzés/?

Szövegelemzés

1. Szövegfeldolgozó műveletsora miként igazodott a szöveg jellegéhez: Ennek indoklásában térjen ki az előkészítés, a szövegmegismerés, a szövegelemzés és az óra végi szintetizálás megoldási módjaira!
2. Az ismeretterjesztő szövegek feldolgozásával mennyiben készítette fel a tanulókat a szövegből való önálló tanulásra, a helyes tanulási módszerekre?
3. A szépirodalmi művek elemzésével hogyan szolgálta az irodalmi élménynyújtás, az irodalom megszerettetését, a műelemzés alapozását?
4. Hogyan biztosította a némán feldolgozott szöveg vagy szövegrészek megértésének ellenőrzését?
5. Az ismeretlen szavak, kifejezések értelmezésére a legmegfelelőbb módokat alkalmazta-e?
6. Hogyan segítette a szöveg vagy a szövegrészek /mondatok, mondattömbök, bekezdések / megértését?
7. Hogyan járult hozzá a tanulók tér- és időszemléletének alakításához?
8. A szövegekben bemutatott magatartási módok értelmezésével, a történelmi egyéniségek példájával hogyan formálta a tanulók személyiségét?
9. A szövegek elemzése miként szolgált a tartalom és a forma egységének felismertetésére?
10. A vers /vagy prózarészlet/ megtanulását, a versmondást kellően előkészítette-e /alapos elemzéssel, helyes ejtési jelölésekkel, bemutatással/?

Fogalmazás

1. A fogalmazási ismeretek tudatosításakor épített-e a tanulóknak a beszédfejlesztés, a nyelvtanulás és a szövegelemzés során szerzett tapasztalataira?
2. A választott tényanyag és elemzésének módja helyes és célszerű volt-e?
3. Gondoskodott-e a felismert szövegalkotási összefüggések, szabályok, követelmények rögzítéséről?
4. A felismerő gyakorlatokkal, a tudatos szövegelemzésekkel vagy a feladatmegoldó alkalmazással hogyan járult hozzá az új ismeretek megszilárdításához?
5. A szövegalkotás egyes elemeinek, műveleteinek gyakorlásával hatékonyan segítette-e a szövegtani, nyelvhelyességi, stilisztikai, műfaji ismeretek megerősítését?
6. Önálló szövegalkotás esetén hogyan gondoskodott a tanító a tanulók közlésvágyának felkeltéséről? A motiváció mely eszközeivel élt még az órán?
7. A téma előkészítésekor kellő mértékben és módon nyújtott-e segítséget a szerkesztési és a nyelvi-stilisztikai műveletek megoldásához?
8. Biztosította-e, hogy meghatározott második személyhez /olvasóhoz/ szóljanak a szövegek? Hogyan készítette fel a tanulókat a kommunikációs szituációhoz való alkalmazkodásra?
9. Milyen módon ösztönözte az önálló alkotást, az eredetiségre törekvést?
10. A tanulói munkák elemzésével, javításával és javíttatásával hogyan járult hozzá egy-egy fogalmazási művelet tökéletesebb megoldásához?

Nyelvtan

1. Helyesen látta-e az óra szerepét a nyelvtani ismeretszerzési folyamatban?
2. Az új nyelvi tény tanításához használt szemléltetőanyag megfelelt-e a követelményeknek? /Elegendő számú példa, többoldalú bemutatás, helyesírás, nyelvhelyesség, nevelési hatás./
3. Helyes volt-e a nyelvtani fogalom vagy szabály kialakításának menete? Elemzési lépéssora logikus, világos, jól áttekinthető-e?
4. Milyen gondolkodási műveletek végzésére készítette a tanulókat a tényanyag elemzésekor? Mennyi önállóságot biztosított a szabály felismerésére?
5. Kihasználta-e a nyelvtani fogalomképzésben rejlő lehetőségeket a gondolkodás fejlesztésére? /Lényeges jegyek felismerése; az alá-, fölé-, mellérendeltségi viszony vagy a rész - egész viszony felfogása; ugyanaz a nyelvi elem különböző szerepekben./
6. Hogyan történt az új ismeret nyelvi és logikai rögzítése?
7. A gyakorlóórán miként járult hozzá az ismeretek elmélyítéséhez és tudatos alkalmazásához az órafelépítés, a tanulásirányítás és a feladatválogatás célszerű megoldásaival?
8. Hogyan szolgálták a feladatok a nyelvhasználat fejlesztését és tudatossá tételét?
9. Hogyan érvényesült az órán a funkcionális nyelvszemlélet?
10. A helyesírási szabály tudatosítására a legcélszerűbb megoldást választotta-e? Tudatosította-e az alapelveket is a rendszerlátás érdekében?
11. A helyesírási elemzőképesség fejlesztésére kellő gondot fordított-e?
12. A hagyományos gyakorlási módok ötletes és változatos formáival élt-e? A gyakorlatokat megfelelő módon tudta-e hasznosítani a helyesírási készség fejlesztésére?
13. Az önellenőrzés helyes módjait gyakoroltatta-e a hibák megelőzése, illetve javítása érdekében? /Mondd ki magadban! Bontsd szótőre és toldalékra! Idézd fel a tanult szabályt! /
14. A helyesírási szótárak fejlettségi szintnek megfelelő használatáról gondoskodott-e?

Matematika

1. Elemezze a feladatok matematikai tartalma és követelmények kapcsolatát!
2. Elemezze a feladatokat aszerint, hogy megoldásuk
 - mennyire összetett gondolkodási tevékenységet igényel,
 - a begyakorlottság milyen szintjén történik,
 - milyen absztrakciós szinten zajlik.
3. Mutassa meg, hogy a feladatok alkalmasak a kitűzött célok és feladatok megvalósítására! Kihasználta-e a pedagógus a fejlesztési lehetőségeket?
4. Milyen matematikai modellek alkalmazására került sor?
5. Elemezze az órán szereplő matematikai fogalmak egymásra épülését! Új fogalom tárgyalásakor elegendő tapasztalatszerzési lehetőséget biztosított-e?
6. Elemezze az óra azon részeit, amelyekben a tanulók hétköznapi szóhasználatának szakszerűvé formálására került sor!
7. Ilyen szinten képesek a tanulók a matematikai jelölésmódok használatára?
8. Elemezze az óra azon részeit, melyben lehetőség nyílt különböző gondolkodási módszerek alapozására! A kreatív gondolkodás fejlesztésének lehetőségei az órán.
9. A tanulói sejtések, próbálkozások elegendő lehetőséget kaptak-e?
10. Mennyiben erősítette az óra a 6-10 évesektől elvárható szám- és művelet fogalmat?

11. Hogyan fejlesztette a pedagógus a számolási készséget? A becslési képesség fejlesztése szerepet kapott-e?
12. Elemezze az órán feldolgozott szöveges feladatokat (a feldolgozás módját, a gondolatmenet tisztaságát, többféle megoldási mód keresését, a megoldás vizsgálatát)!
13. Elemezze az óra azon feladatainak feldolgozását, melyekben lehetőség nyílt a függvény-fogalom alapozására, illetve mélyítésére!
14. Biztosított-e kellő tapasztalatot a tanulók térszemléletének fejlesztéséhez?
15. A tananyag tartalmának megfelelő módszereket és munkaformákat alkalmazott-e?
16. Hogyan hidalta át a pedagógus a gondolkodás és a feladatmegoldás időadatából adódó különbséget?

Technika

1. Az óra célja és tartalma
 - Az óra elhelyezése a munkanem, témakör és a tanmenet, illetve tanterv tükrében.
 - Helyesen határozta-e meg a nevelési-oktatási feladatokat, célokat?
 - A képzési feladatok „ülnek”, vagy sem. Megfelelően alakítja a jártasság, készség szokásrendet? Az adott óra képességfejlesztésének vizsgálata.
 - Az előző óra anyagát kellően használta-e fel, a jelenlegi óra alapozásához?
2. Az óra irányítása, szabályozása
 - Az órán használt módszerek vizsgálata
 - Az óra menetének és mozzanatának elemzése, azok arányainak kapcsolatainak helyessége.
 - A kellő munkaszervezési forma szerepel-e az órán? Tartalom-forma egysége.
 - Differenciálás. Minőségi, illetve mennyiségi differenciálást (láttunk, (ha) használt? Vajon a megfelelő megoldás volt erre a feladatra?
 - Motiváció vizsgálata
 - Szemléltető- és technikai eszközök használata
 - Eszköz- és szerszámhasználat. Balesetvédelem.
 - Munkadarab kiválasztásának helyessége. Analízis. Szintézis.
3. A tanulók munkája és magatartás
 - Szemléletformálás, értelemfejlesztés, érzelemformálás és akarat – jellemformálás vizsgálata.
 - Érdeklődés felkeltés és aktivitás szintjének megfigyelése. Biztosított-e a siker érzése a tanulóban?
 - A munka-fáradtság-pihenés szakaszai betartottak voltak az órán? Statikus és dinamikus munkavégzések megfelelő váltása.
 - Felelősségtudat kialakulása és egymást segítő tevékenységek megfigyelése.
4. A nevelő munkája, egyénisége, magatartása
 - Az óra vezetés jellege, üteme, stílusa és hangneme
 - „Érzi”-e a tanító a gyerekeket?
 - A nevelő plasztikusságának, fegyelmezőképességének, tekintélyének következetességének és munkaszervezésének megfigyelése.
 - Gyermekszemélyiségek tiszteletben tartása megtörtént-e?
5. Egyéb személyiségfejlesztő hatások
 - Törekedett-e a nevelő a tanulók akaraterejének a fejlesztésére, a helyes erkölcsi szokások kialakítására?
 - Rend, tisztaság. Esztétikai nevelés határfok.
 - Megalapozódott az órai munka során az önnevelés, önképzés és önállóságra törekvés?

6. A tanítás-tanulás eredményessége
 - Elérte-e a nevelő az oktatási-képzési és nevelési céljait?
 - Milyen mértékben tudták a tanulók elvégezni a kijelölt feladatokat?
 - Hogyan értékelte a tanulók és az osztályközösség munkáját?

Természetismeret

Az óra célja, feladatai

1. Helyesen határozta-e meg a tanító a célokat, feladatokat?
2. Milyen mértékben tudta az óra célját, feladatát részletekre bontani, részcélkitűzéseket alkalmazni?
3. Milyen mértékben tudta az óra céljait és feladatait a tanulókkal megértetni és elfogadtatni? (motiválás)

Az óra tartalma

1. A tantervi követelményeknek megfelelően választotta-e meg az óra ismeretanyagát?
2. A tartalom elrendezettsége, tagolása megfelelt-e a pszichológiai, didaktikai és metodikai követelményeknek?
3. Elegendő tényanyagot használt-e a fogalomalkotáshoz?
4. Az anyag feldolgozása során hogyan sikerült fejleszteni a tanulók értelmi képességeit? (ok-okozati összefüggések feltárása)
5. Hogyan szolgálta a tananyag a jártasságok, képességek fejlesztését, az iskola és az élet – az elmélet és a gyakorlat – kapcsolatának szorosabbá tételét?
6. Az órán felhasznált információhordozók (ismeretterjesztő irodalom, lexikonok, térképek stb.) segítették-e a megértést, motiválták-e a tanulókat a tananyaggal való további foglalkozásra?
7. Milyen nevelési lehetőségeket biztosít az óra anyaga?
8. Hogyan használta ki a tananyagban rejlő nevelési lehetőségeket és az órán spontán adódó nevelési helyzeteket?
9. Megfelelően rögzített-e az óra anyagát? (rögzítés a munkafüzetben, munkatankönyvben, a helyes táblakép kialakítása stb.)
10. Hogyan értékeli (használja fel) a tanulmányi sétán, kiránduláson szerzett tapasztalati anyagot, s ezeket milyen eredményességgel használja fel a tanítási órán?
11. Mennyire tájékozottak a tanuló a környezetvédelem kérdésében?
12. Mennyire tájékozottak a tanuló a lakóhelyismeretben?
13. Szolgált-e a házi feladat a feldolgozott ismeretanyag rögzítését és a következő óra előkészítését?

A feldolgozás módja

1. Helyesen választotta-e meg a tanító az órátípust? Helyes volt-e az óra szerkezeti felépítése?
2. Alkalmazott-e algoritmust a tananyag feldolgozása során? A feldolgozás adott menete, lépései, az alkalmazott eljárások megfeleltek-e a korszerű didaktikai és metodikai követelményeknek?

3. Milyen módszerekkel dolgozta fel az ismeretanyagot, a módszereket a tartalomnak, a tanulók életkori sajátosságainak, a didaktikai és nevelési feladatoknak megfelelően választotta-e meg?
4. Hogyan szervezte az órán a tanulók munkáját? Hogyan valósította meg a cselekedtetés, tevékenykedtetés elvét?
5. Mennyiben sikerült megvalósítania a differenciált foglalkoztatást?
6. Helyesen szervezte és irányította-e a munkafüzeti, munkatankönyvi feladatok megoldását?
7. Hogyan valósult meg az órán a tantárgyi koncentráció?
8. Hogyan jellemezhető a tanító magatartása, szakmai felkészültsége, módszertani kulturáltsága?
9. Hogyan jellemezhető a tanulók magatartása, fegyelme, tevékenysége? Milyen önállóak a feladatvégzésben?
10. Helyesen történt-e a nevelői kísérletek szervezése, a szerzett tapasztalatok rögzítése? Ügyelt-e a nevelő a biztonsági rendszabályok betartására?
11. Az alkalmazott kutató módszerek segítségével tudományosan igazolt ismereteket, tovább bővíthető tapasztalatokat szereznek-e a tanulók a természeti és társadalmi valóságról?

Az óra eredményei és tanulságai

1. Milyen mértékben sikerült a célok elérése, a feladatok megoldása?
2. Eljutottak-e a tanulók az ismeretekhez? (megállapítások, szabályok, törvények, fogalmak, ezek tisztasága, megalapozottsága.)
3. Milyen eredménnyel jártak a feladatmegoldások a jártasságok, készségek alakításában?
4. Hogyan fejlesztette a tanulók képességeit?
5. Milyen szinten oldotta meg a nevelési feladatokat?
6. Tudott-e nevelési helyzeteket teremteni?
7. Mit tegyen a tanító munkája tökéletesítése érdekében?

Testnevelés

1.
 - Milyen volt a hallgató felkészülési munkája (tervezet)?
 - Érvényesültek-e a didaktikai alapelvek a foglalkozás során?
 - Elérte-e a kitűzött feladatot?
 - Milyen volt az időbeosztása?
2. A főgyakorlatokhoz kapcsolódó mozgásanyag megfelelt-e az adott tanterv osztályra vonatkozó követelményeinek?
 - Az előkészítő gyakorlatok tervezése megfelelt-e az adott osztály mozgásműveltségének.
 - A cél és rávezető gyakorlatok (tervezése) kiválasztása, alkalmazása mennyiben segítette elő a főgyakorlatok elsajátítását.
3. Az alkalmazott módszerek mennyiben segítették elő a gyakorlatok megértését, biztosították-e a folyamatos gyakorlásvezetést.
 - Jól választotta és alkalmazta-e a foglalkoztatási formákat?
 - A gyakorlásvezetése (utánzó, játékos határozott formájú, utasítás) megfelelt-e a korcsoportnak, életmódnak?
 - Hogyan alkalmazta, illetve megfelelően alkalmazta-e az ütemezés eszközeit (taps, számolás, zene stb.)?

- Alkalmazta-e az „egyéni bánásmódot”?
 - Milyen volt a hibajavítás?
 - Hogyan próbálta kiiktatni, csökkenteni a holtidőt?
 - A bemutatás megfelelt-e a követelményeknek?
 - Hogyan oldotta meg a szervezési feladatokat?
 - Segítségadása jó volt-e, a követelményeknek megfelelő (szóban, tevőlegesen)?
 - Hogyan irányított, értékelt?
4. A felhasznált eszközök hozzájárultak-e a mozgások végrehajtásához
- Az eszközök kiosztásához, elhelyezéséhez igénybe vette-e a gyerekek segítségét?
 - Megoldotta-e a szerek, eszközök elrakását.
5. A tanító egyénisége, osztállyal való kapcsolata
- az öltözék megfelelt-e a követelményeknek?
 - értékelte-e a foglalkozást és hogyan?
 - kommunikációs tevékenysége segítette-e a tanóra anyagának megvalósulását?

Hallgatói megfigyelési szempontok a testnevelésórákon

1. A tanító testnevelésóra előtti és utáni feladatai
 - Tanulókkal való foglalkozás,
 - Szerek előkészítése, elpakolása
2. Az óra indítása, figyelemfelkeltés
 - Hol kezdődik?
 - Alkalmazott módszerek
3. Képesség fejlesztés a testnevelésórán
 - Motoros képességek (kondicionális, koordinációs, ízületi mozgékonyság)
 - Pszichikai képességek
 - Dominanciájuk, arányuk egymás között
 - Mit, mivel?
4. Az óra anyagának kiválasztása
 - Fő feladat
 - Kiegészítő feladatok
 - Játékok
 - Egyéb mozgásos feladatok
 - A különböző mozgásos feladatok egységgé formálása.
5. Az órán alkalmazott foglalkoztatási formák
 - Arányuk az órai munkában
 - Milyen feladatot, milyen formában oldanak meg?
6. A tanító helyezkedése a teremben a tanulók között
 - Általában az óra vezetése során
 - Játék alatt
 - Segítségadás alkalmával
7. A tanító által alkalmazott gyakorlatvezetési módszerek
 - Új anyag feldolgozásánál
 - Gyakorlási anyag feldolgozásánál
 - Játéknál
8. A tanító hibajavító munkája
 - Osztályszinten
 - Egyéni hibajavítás
 - Szóban, tevékenyen
9. A gyakorlatok ismétlés száma

- Előkészítő gyakorlatok esetében
 - Új mozgás anyag feldolgozása esetén
 - Gyakorlási anyag esetében
 - Kiegészítő feladatoknál.
10. Az óra időbeosztása
- Órarészek idő megoszlása
 - Órarészeken belüli idő megosztás
 - Játékidő, gyakorlási idő, új anyag feldolgozásra szánt idő
11. Egy tanuló órán belüli mozgásigényének megfigyelése
- Gyakorlási idő
 - Szervezési idő
 - Kiegészítő feladat végzésének ideje
 - Játékidő
12. A testnevelésóra terhelésének megfigyelése
- Terhelési görbe alakulása a tanóra egészét tekintve
 - Órarészek terhelési különbözőségei
 - Egy tanuló terhelésének pulzusszám alapján történő megfigyelése
13. A tanító és gyermek kapcsolata a tanórán
- Osztályszinten
 - Egyes tanulók és tanító szintjén
 - Játék közben, egyén és közösségi szinten
 - Csoportos foglalkozás alkalmával
 - Új anyag feldolgozása alkalmával
 - Fegyelemsértés alkalmával
14. Előre nem tervezhető, váratlan helyzetek megoldása
- Az óra egészére kiterjedő váratlan esemény
 - Óra közben felmerülő a tervezéstől eltérő esemény megoldása
 - Sérülés esetének feldolgozása
 - Egyéb
15. Gyermeki viselkedésreakciók a testnevelésórán
- Az óra egészét tekintve
 - Az órarészek tekintetében
 - Az egyes feladatokat tekintve
 - A játékban elért eredményüket figyelve
16. A tanító által használt kommunikációs rendszerek és alkalmazási területük
- Hangerő, hanghordozás, hangsúlyozás
 - Bemutatás, bemutattatás, imitáció (mutogatás)
 - A tanulóközösséggel egyezség alapján kialakított jelek, jelzések.
17. A tanítói dicséret és fegyelmezés az órán
- Dicséret és fegyelmezés fokozatai
 - Azonosságok és különbségek az egyes tanulók között alkalmazott dicséretben, fegyelmezésben
 - Alkalmazásuk aránya az órán.

A szempontok közül a vezető tanár javaslata alapján 4-6 kiemelt megfigyelési pont szerepeljen alkalmanként, melyet a hallgató a megadott órán megkülönböztetett módon kísér figyelemmel. Javasoljuk, hogy több hallgató azonos órán más-más kiemelt megfigyelési szempontot kapjon feladatul.

Vizuális nevelés

- Az órának a tanmenet feladatsorába való beilleszkedése. Az előzményekre való ráépülés módja;
- A kontaktusteremtés, motiválás színvonala;
- Szakterületi és pedagógiai ismereteinek szintetizálásának módja az óra gyakorlatában;
- A vizuális feladat előkészítése. A verbalitás és a képiség kapcsolatának megteremtése: ezek aránya a vizuális természetű tananyag viszonylatában;
- Az óra tárgyi és eszközbeli feltételei, a szemléltetés időtényezői és minőségi jegyei;
- Az óra irányításának módja, a gyermekek adott segítségben megnyilvánuló képességek. A frontális és egyéni korrektúrát irányító helyzetfelismerő képességek;
- A munka közben felmerülő vizuális, technikai, értelmi, érzelmi vagy magatartásbeli problémákra való reagálás eredményessége;
- A gyermeki önállóság és a tanítói irányítás közti viszony a kreatív folyamatban;
- Az óra munkafolyamatainak és ezek megvalósult időarányainak indoklottsága az adott pedagógiai helyzetben. Az óratervtől való taktikai jellegű eltérések szükségszerűsége és célszerűsége, váratlan helyzetekben, a munkafolyamat gördülékenysége érdekében;
- A kognitív - operatív gátak és fegyelmezési jellegű helyzetek megkülönböztetésének képessége és megoldási módjai;
- A tanító empatikus képességeinek érvényesülése az oktatás folyamatában;
- Életkori fejlettségi szintnek megfelelő szaknyelvezet;

A vizuális feladatban konkretizált célok visszaigazolása a tanító óra végi rövid értékelő munkájában.

Német nemzetiségi tanító szakirány

1. Célok, feladatok:

1.1. *A gyakorlati képzés célja:* olyan tanítók képzése, akik alkalmasak a 6-12 éves korosztály német nemzetiségi nevelési- oktatási feladatainak differenciált ellátására az 1-6 osztályokban.

1.2. *A gyakorlati képzés feladatai:*

A hallgatók:

- alkalmazzák azokat a módszereket, amelyek segítségével a 6-12 éves gyermekek képessé válnak arra, hogy a német nyelvet szociokulturális igényeiknek megfelelően tudják használni;
- alkalmazzák ismereteiket a korai kétnyelvűség fejlesztésének érdekében;
- alkalmazzák a változatos nyelvpedagógiai eljárásokat;
- legyenek képesek a korszerű népiismereti, nemzetiségi tartalmak közvetítésére,

- legyenek képesek a német (nemzetiségi) anya- és második nyelvű környezetismeret, művészet, ének-zene, testnevelés, a technika, életvitel, háztartástan tantárgyak német nyelvű tanítására
- legyenek képesek alkalmazni a legmodernebb képi és infokommunikációs eszközöket a nemzetiségi oktatásban.

2. A gyakorlati képzés formái:

- Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat
- Külső összefüggő szakmai gyakorlat
- Német nemzetiségi egyéni tanítási gyakorlat

3. Időkeret: 7 félév

4. A képzés színtere: Gyakorlóiskola, illetve választott külső iskolák.

5. félév

Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat II.

A hallgató feladatai: Német nemzetiségi szakirányon legalább 8 óra megfigyelése, tanításra való felkészülés, segédanyagok készítése, elemzés, valamint 1 teljes óra tanítása. A dokumentumok bemutatása a szakvezetőnek legalább egy nappal a tanítás előtt.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján).

Értékelő: szakvezető

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola

Időkeret: *nappali tagozaton:* 45 óra/ hét; *levelező tagozaton:* 4 óra/ félév.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szereshető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a tanítandó tárgyak bármelyikéből a hallgató záró jegye elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélrt időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

6. félév

Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat IV.

A hallgató feladatai: *Német nyelvi órák* tanítása és/vagy *német nyelven* tantárgy(ak) tanítása. Német nemzetiségi szakirányon 33 óra megfigyelés, tanításra való felkészülés, segédanyagok készítése, elemzés, valamint 11 teljes óra tanítása. A dokumentumok bemutatása a szakvezetőnek legalább egy nappal a tanítás előtt.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján).

Értékelő: szakvezető

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola

Előfeltétel: - A német nyelv tanításának tantárgy pedagógiája I.

Időkeret: *nappali tagozaton:* 45 óra/ hét; *levelező tagozaton:* 4 óra/ félév.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szerzhető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a tanítandó tárgyak bármelyikéből a hallgató záró jegye elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott tantárgy tantárgy pedagógiai kurzusát sikeresen teljesítették.

7. félév

Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat VI.

A hallgató feladatai: *Német nyelvi órák és német nyelven* tantárgy(ak) tanítása. Német nemzetiségi szakirányon 33 óra megfigyelés, tanításra való felkészülés, segédanyagok készítése, elemzés, valamint 11 teljes óra tanítása. A dokumentumok bemutatása a szakvezetőnek legalább egy nappal a tanítás előtt.

Előfeltétel: - Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat IV.

- A német nyelv tanításának tantárgy pedagógiája II.

Időkeret: *nappali tagozaton:* 45 óra/ hét; *levelező tagozaton:* 4 óra/ félév

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szerzhető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a tanítandó tárgyak bármelyikéből a hallgató záró jegye elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott tantárgy tantárgy pedagógiai kurzusát sikeresen teljesítették.

Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat VII.

A hallgató feladatai: *Német nyelven* tantárgyak tanítása. Német nemzetiségi szakirányon 30 óra megfigyelés, tanításra való felkészítés, segédanyagok készítése, elemzés, valamint 15

teljes óra tanítása. A dokumentumok bemutatása a szakvezetőnek legalább egy nappal a tanítás előtt.

Előfeltétel: - Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat IV.

- A német nyelv tanításának tantárgy pedagógiája II.

Időkeret: *nappali tagozaton:* 45 óra/ hét; *levelező tagozaton:* 4 óra/ félév

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szerzhető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a tanítandó tárgyak bármelyikéből a hallgató záró jegye elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott tantárgy tantárgy pedagógiai kurzusát sikeresen teljesítették.

Német nemzetiségi egyéni tanítási gyakorlat I.

A hallgató feladatai: 3/2 anyanyelv, 2/1 matematika, 1 környezetismeret, 2/1 választott műveltségterületi óra, /1 óra 1-4. oszt, 1 óra 5-6. oszt./ megtartása, 1 délután/ délutáni tanóra vezetése a napköziben.

Az önállóan megtartandó órák számának minimum 8/6 óra, ennél kevesebb tanítás igazolt mulasztás esetén sem teszi lehetővé a szakmai gyakorlat elfogadását. /A fennmaradó rész a felkészüléshez és hospitáláshoz szükséges./

Az órákra szakszerű óravázlat készítése, amelyet a tanítás előtt egy nappal le kell adni a szakvezetőnek/ mentornak esetleges korrekció miatt.

Kötelező hospitálások: *nappali tagozaton:* 1 technika, 1 vizuális nevelés, 1 ének-zene, 1 testnevelés órán, 1 napközis foglalkozáson és lehetőség szerint a csoporttársak óráin. A gyakorlat ideje alatt a hallgatók felmentést kapnak a műveltségterületi csoportos tanítás alól /óra, elemzés, előkészítés / de a következő aktuális tervezetet el kell készíteni.

Levelező tagozaton: kötelező hospitálás technika, vizuális nevelés, testnevelés, ének-zene órán.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető/ mentor

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola/ kijelölt két tannyelvű választott külső iskola

A gyakorlat kötelező, a hiányzást pótolni csak betegség esetén lehet, orvosi igazolással.

Előfeltétel:

- Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat II, IV.

- A német nyelv tanításának tantárgy pedagógiája I., II

Időkeret: (egy hét) *Nappali tagozaton:* 30 óra, *levelező tagozaton:* 5 óra)

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szerzhető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Levelező tagozaton a hallgatók ezt a gyakorlatot külső választott iskolában teljesítik.

Megjegyzés: Csak azok a hallgatók kezdhetik meg a gyakorlatot, akik az adott tantárgy tantárgy pedagógiai kurzusát, illetve kurzusait sikeresen teljesítették.

8. félév

Német nemzetiségi egyéni tanítási gyakorlat II.

1. A hallgató feladatai: 13 óra ebből lehetőség szerint 5 német nemzetiségi anyanyelv óra, 2 német nyelvű környezetismeret, 2 német nyelvű testnevelés, 2 német nyelvű népismeret, 2 német nyelvű ének – zene tanóra tartása az alsó tagozaton, tervezetek készítése, önértékelés

2. Időkeret: 8. félév, 52 óra (2 hét)

Két hét ebből német 13 óra.

Értékelés formája: gyakorlati jegy (a tervezet, a tanítás és az elemzés alapján)

Értékelő: a szakvezető/ mentor

A gyakorlat színtere: Gyakorlóiskola/ kijelölt két tannyelvű választott külső iskola

Előfeltétel:

- Német nemzetiségi egyéni tanítási gyakorlat I.
- Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat VI.
- Német nemzetiségi csoportos tanítási gyakorlat VII.

A gyakorlat minősítése elégtelen, ha a szerzhető érdemjegyek (tervezet, tanítás) 30%-a elégtelen.

Tervezete elégtelen, ha szakmai hiba és/vagy súlyos helyesírási hibák találhatóak benne, ha nem adja le az előre megbeszélte időben, vagy nem tartalmazza a szakvezető által meghatározott tartalmi és formai követelményeket.

Tanítása elégtelen, ha szakmai felkészültsége miatt a gyermekek nevelésének-oktatásának eredményessége kétséges, vagy alapvető szakmai hibát követ el, vagy a fegyelmezési helyzeteket nem tudja megoldani. Ebben az esetben a szakvezető veszi át a tanítást.

Megjegyzés: Levelező tagozaton a hallgatók ezt a gyakorlatot külső választott iskolában teljesítik.

Német nemzetiségi összefüggő szakmai gyakorlat

A hallgató feladatai: Megkeresni a fogadó iskolát, amely írásban nyilatkozik a gyakorlat feltételeinek biztosításáról. A gyakorlat első napján ismerkedés az iskola, az osztályok életével, munkarendjével, a tanítókkal. A szakvezető által kijelölt tananyag alapján óravázlat készítése minden órára. Ezek alapján önálló tanítás. Részvétel az iskola minden szakmai jellegű munkájában. Az 1-4. osztályokban a 4x2 hét alatt legalább 7-8 órát kell tanítania német nyelvet, illetve lehetőség szerint német nyelven tantárgyakat. Az 5-6. osztályokban összesen 2-3 német órát kell tartani. (A fennmaradó 20 óra a felkészüléshez, az elemzéshez és a hospitáláshoz szükséges.)

Időkeret: 8. félév

Nappali tagozaton: 280 óra, (10 hét); ebből német 80 óra.

Levelező tagozaton: 90 óra (3 hét) ebből német 30 óra.

Szintér: külső fogadóiskolák

Előfeltétel: Német nemzetiségi egyéni tanítási gyakorlat II.

Ellenőrzés, értékelés: része az összefüggő szakmai gyakorlatnak, **Értékelő:** külső iskolai mentor.

8 hetes tanítási gyakorlat 33 óra, amelynek során lehetőség szerint az ének-zene, testnevelés, környezetismeret, nemzetiségi ismeretek tárgyra 2-2 óra a fenn maradó óraszám a német nemzetiségi anyanyelv tárgyra fordítandó, illetve az előbbi tárgyak az 1-4. osztályokban, a német anyanyelv pedig 1-6 osztályokban tanítandó. A hallgató előkészül a mentorial az órákra megbeszélés alapján, de egyre önállóbban, készülését tervezet benyújtásával igazolja. A tanóra tartása után az órát közösen elemzik és értékelik. Ebben a hallgató önkritikusan és konstruktívan részt vesz. Részt vesz az iskola által szervezett német nemzetiségi programokon és rendezvényeken, megismerkedik a helyi német önkormányzat munkájával.

Nappali tagozat: Német nemzetiségi szakirányon lehetőség szerint: 28 anyanyelv, 16 matematika, 6 természetismeret, 8 testnevelés, 4 ének, 4 rajz, 4 technika, 8 német nyelv, /5-6. oszt./, 4 német nyelv, illetve német nyelven oktatott tárgyak, /1-4. oszt./.

Levelező tagozat: Német nemzetiségi szakirányon lehetőség szerint: 10 anyanyelv, 2 matematika, 4 természetismeret, 2 testnevelés, 2 ének, 2 rajz, 2 technika, 3 német nyelv, /5-6. oszt./, 3 német nyelv, illetve német nyelven oktatott tárgyak, /1-4. oszt./.

A gyakorlatvezető mentor, szervező munkája:

- Összeállítja a gyakorlat rendjét
- Kijelöli a feldolgozandó tananyagot.
- Ellátja a hallgatót a szükséges információkkal.
- Figyelemmel kíséri, segíti felkészülését. Tervező munkáját naponta véleményezi. Megismerteti a hallgatót a szükséges dokumentumokkal.
- Jelen van a hallgató óráin és értékeli azokat.
- Biztosítja a hallgató önállóságát.
- Megszervezi a tanítás, foglalkozás elemzését.
- A közölt jellemzési szempontok figyelembevételével konkrét értékelést ad a hallgatóról.
- Véleményét, aláírását a pedagógiai naplóban rögzíti és a **megadott szempontok alapján külön lapon jellemzést, értékelést készít.**

Az értékelés főbb szempontjai:

- A hallgató egyénisége, magatartása. Együttműködése, kapcsolatteremtő képessége, beilleszkedése. (Nevelők, tanulók, szülők viszonylatában.)
- Nevelő-oktató munkája. Felkészülésének, tanításának jellemzői. Időterve, igényessége, szervezőtevékenysége. Óráinak, foglalkozásainak szaktudományi, módszertani színvonala.
- Pályára való alkalmassága, kompetenciája.
- A tanítói munkakörrel járó órán kívüli tanítási feladatok ellátása. (szakköri munka, korrepetálás, napközis foglalkozások stb. színvonala.)
- Óraelemzések tudatossága, komplexitása. Az elemzés önállósági szintje, az elmélet és gyakorlat egysége. Értéktételeinek realitása.
- A hallgatót irányító gyakorlatvezető egyéb észrevételei. (Milyen hiányosságok jelentkeztek a hallgató munkájában? Milyen fejlődést ért el a szakmai gyakorlaton?)

Megjegyzés: E szempontok – a hallgatók számára – egyben követelmények is. Ezek ismeretében tudatosabban tervezhetik munkájukat, és eredményesebb elemzést végezhetnek.

- A jellemzés végén kimutatásban közli (mennyiségi mutatók alapján) a hallgató által teljesített órákat, tevékenységeket.
- Az írásbeli értékelést megismerteti a hallgatóval, aki aláírja, esetleg észrevételét a jellemzésre rávezeti.
- A szakmai gyakorlatot: **érdemjeggyel** (gyakorlati jegy) zárja, amely része az összefüggő szakmai gyakorlat érdemjegyének.

Német nemzetiségi egyéni tanítási gyakorlat III. (záró tanítás)

A szakmai gyakorlatot záró tanítással fejezik be hallgatók, a 10 hetes egyéni gyakorlatot követően a karon előre kihúzott tantárgyakból.

A záró tanítás célja: a jelölt bizonyosságot tegyen szakmai felkészültségéről, tanítói képességeiről, pedagógiai kompetenciáiról, szakmai attitűdjéről, arról, hogy képes 1-6 osztályokban német nyelvű tanórák gyermekközpontú, játékos és nyelvet fejlesztő tartására, mely során használja a modern IKT eszközöket, feladatokat készít és ellenőriz, továbbá betartja a német nyelvű tantárgyvezetés szabályát az óra során.

A záró tanítás kötelező, a jelölt tanítói munkáját reprezentálja. Rendjét, idejét és követelményeit a képző intézmény határozza meg. A jelölt 2 záró tanítást tart az 1-4. osztály tárgyból (számbeli megoszlását a szakfelelős határozza meg), és az 1-6. évfolyam kijelölt osztályaiban német nemzetiségi szakirányon német nyelvből. A záró tanítás tantárgyát a karon húzzák a hallgatók. A záró tanításra, elemzésre, védésre és értékelésre bizottság előtt kerül sor. A záró tanítás elnöke (a kar kijelölt oktatója) és a szakvezető néhány mondatos komplex értékelést készít.

A hallgató feladatai a záró tanítással kapcsolatban

- Szakvezetőjétől egy héttel korábban tájékozódjon az óra anyagáról.
- Hospitálási lehetősége van az adott tantárgyból az adott osztályban (1 óra).
- Tervezetét 3 példányban készíti el német nyelven, ebből 1 eredeti példányt az elnöknek, 1 példányt a szakvezetőnek ad 2 munkanappal a tanítás előtt.
- A tervezetnek tartalmaznia kell a felhasznált szakirodalmat, taneszközöket, az óra célját, feladatait, időbeosztását, az órarészek megnevezését, az utasításokat, a feladatok részletes leírását a szemléltetés módjaival, az ellenőrzések értékelési módszereit, valamint a tanulók várható teljesítményeinek leírását.
- A záró tanítás nyilvános.
- A tanítás befejeztével a hallgató felkészül az önelemzésre előre meghatározott szempontok alapján (lásd komplex önelemzés illetve óraelemzési útmutatók), majd az elnök és szakvezető jelenlétében német nyelven elemzi a tanórát.
- Önelemzés során az órát alá kell támasztani pedagógiai, pszichológiai, didaktikai és tantárgy pedagógiai ismeretekkel.

Értékelési szempontok záró tanításhoz és védéshez

Tervezés

- A jelölt tudjon didaktikai és tantárgy pedagógiai szempontból következetesen, logikusan tervezni.
- Tervezete ne tartalmazzon se szakmai, se helyesírási tévedést vagy hibát.
- Tervezzen sokoldalú munkáltatást, rövidebb-hosszabb időtartamra differenciált foglalkoztatást.
- Tervezetében domináljanak a változatos képességfejlesztő feladatok.
-

Óravezetés, tanulásirányítás

- A jelölt óravezetése kövesse tervezetének gondolatmenetét, logikáját, de ne legyen merev sémakövetés. A váratlan helyzetekre tudjon német nyelven reagálni.
- Legyen képes adaptív módon figyelemmel kísérni minden tanulót.
- Legyen képes előítélet-mentes multikulturális és interkulturális nevelésre.
- Rendelkezzen a másság elfogadásával, toleranciaképességgel.
- Ne a tanító szereplése határozza meg az órai munkát, hanem a tanulók aktív foglalkoztatása, tevékenykedtetése.
- Verbális és metakommunikációs eszközökkel tudja kifejezésre juttatni szándékát és pozitív érzelmeit. Tartsa az órát német nyelven.
- Óráját jellemezze gyermekszeretet, empátia, dinamizmus, sikerorientáltság.
- Alkalmazzon a tanórán sokszínű tanulásirányítási módszert és munkaformát, érvényesítse az integrált és differenciált nevelés-oktatás eszköztárát.

Önelemzés

- A jelölt tudja meghatározni az órája céljait, feladatait a követelmények ismeretében.
- Értékelje reálisan saját pedagógiai stílusát, interakciós magatartását.
- Tudjon felsorolni az órájához kapcsolódó szakirodalmat, forrásmunkát.
- Elemzésében használja helyesen a pedagógiai-pszichológia szakterminológiát.
- Rendelkezzen reális önismerettel, önreflexióval, saját tevékenysége kritikus értékelésének képességével.
- Legyen képes mindezekre német nyelven.

- Az érdemjegyet az elnök és a szakvezető közösen állapítja meg (a záró tanítás érdemjegyét a tervezet, a tanítás, és az önelemzés alkotja), az észrevételeket, az értékelést jegyzőkönyvben rögzítik, melyhez csatolni kell a hallgatói tervezetet.
- A záró tanítás gyakorlati jegye a diploma minősítésének részjegye.

Előfeltétel: Összefüggő szakmai gyakorlat (10 hét)

Elemzési szempontok (Beratungsaspekte):

- Leitet der Lehrer die Schüler zur eigenen Aktivität an?
- Sind problemorientierte offene Phasen im Unterricht vorgesehen, in denen die Schüler über eine Sache zum Denken angehalten werden?
- Hat der Lehrer ein entsprechendes didaktisches Arrangement oder wird nur vermittelnd-darbietend unterrichtet?
- Wird die Alltags/Lebenswirklichkeit der Schüler berücksichtigt?
- Fördert der Lehrer die Lernfreude der Schüler?
- Ist die Sozialform für die inhaltliche Arbeit geeignet?
- Liegt die Motivation in der Spur angestrebten Lernziele?
- Gelingt es dem Lehrer Arbeitsanweisungen an der richtigen Stelle klar und eindeutig zu formulieren?
- Welches sprachliche Vermögen bringt er ein?
- Welche Sprache dominiert in der Unterrichtsführung?
- Werden die Schüler durch differenzierende Aufgabenstellung aktiviert?
- Gibt es für die Schüler eine Rückkopplung zu ihrer Arbeit?
- Werden Arbeitsmittel sinnvoll und im Ablauf durchdacht eingesetzt?
- Wie geht der Lehrer mit einzelnen Schülern um, wie geht er auf sie zu?

A tanító szak portfólió dokumentumai

1. Hallgatói bemeneti kompetencia térkép
2. Hospitálások feljegyzései
3. Óravázlatok (segédanyagok)
4. Tanórán kívüli tevékenységek programok feljegyzései pl. szülői értekezlet, fogadó óra, családlátogatás, nevelőtestületi értekezlet, munkaközösségi megbeszélés, iskolai rendezvények, projektmunka, pályázat, korrepetálás, tehetséggondozás, szakkör stb. (képek, szakirodalom)
5. Tanulói esettanulmány (egy tanuló életútjának, családi hátterének, iskolai pályájának mélyebb megismerése)
6. Részértékelések a hallgatóról
7. Összegző értékelés a hallgatóról
8. Hallgatói kimeneti kompetencia térkép

AZ ESETTANULMÁNY FŐBB TARTALMI EGYSÉGEI

Problémafelvetés, célmeghatározás

Az esettanulmány elején jelezzük, hogy kiról írjuk azt és miért. A személyiségi jogokra való tekintettel az esettanulmányban a tanulóról személyes adatait, amiből felismerhető, nem lehet szerepeltetni, el kell fedni (név, pontos születési dátum, lakhely, iskola neve, osztály pontos megnevezése). Azokat a tüneteket, tünetegyütteseket tartalmazza, amelyeket a pedagógus tapasztal, ami miatt úgy gondolja, hogy a tanulóra vonatkozó adatokat rendszerezni, összegezni kell (pl.: XY 10 éves fiú, 4. osztályos tanuló, az elmúlt félévben egyre gyakoribbá vált, hogy napokat hiányzik az iskolából, tanulmányait elhanyagolja, én vagyok az osztályfőnöke, és szeretném abban segíteni, hogy eredményesen befejezze az iskolát).

A megismeréshez alkalmazott konkrét módszerek

A képzés során tanult tanulómegismerési módszerek (megfigyelés, interjú, szóbeli kikérdezés, írásbeli kikérdezés, kérdőív szociometriai módszer, dokumentumelemzés,) közül miket alkalmaztunk az egyes tanulói jellemzők feltérképezésére (pl.: a tanuló otthoni tanulási szokásait kérdőíves módszerrel, tanulmányi eredményeit dokumentumelemzéssel, családi körülményeit a szülővel folytatott interjú módszerével, rajzelemzéssel stb. vizsgáltam). A módszerek megválasztásakor figyelembe kell vennünk az érvényességet (validitás) és a megbízhatóságot (reliabilitás).

Vizsgálati eredmények, megállapítások (az alkalmazott módszerek alapján nyert adatok bemutatása, értelmezése)

Összegezzük a vizsgálati módszerekkel nyert adatokat, és levonjuk a szükséges következtetéseket (statisztikai módszerek, minőségi elemzés, metapedagógiai eljárások.).

Figyelembe vesszük más szakemberek vizsgálati eredményeit is, ha van ilyen. Az adatokat a személyiséglap felépítésének megfelelően célszerű rendszerezni (pl.: családi háttér megismerésére tervezett interjúból, az adatok azon tényezőit, melyek szintén előidézhetik, felerősíthetik, fenntarthatják a problémát).

Az adatok alapján tervezett pedagógiai beavatkozások

A vizsgálati eredmények alapján megtervezzük, hogy milyen pedagógiai módszerekkel oktassuk, neveljük, fejlesszük a továbbiakban tanítványunkat.

Ennek érdekében az alábbi lépések átgondolása és megfogalmazása javasolt:

– **Eldöntjük, hogy szükség van-e a tanuló fejlesztése érdekében más szakértelem/kompetencia bevonására,**

ha igen, milyenre (pl.: pszichológus, vagy gyermekvédelmi szakember bevonása indokolt-e az tanuló problémájának kezeléséhez). Ha a gyermek érdekében további vizsgálatokat is szükségesnek tart, a pedagógus felveszi a kapcsolatot a megfelelő szakemberrel.

– **Fontos az iskolai feladatok meghatározása, a tanár saját kompetenciájába tartozó pedagógiai beavatkozások tervezése.** Ennek három típusát célszerű átgondolni:

– *A tanuló iskolán belüli, de tanórán kívüli fejlesztési lehetőségeit* (pl.: korrepetálás, fejlesztő óra, szakkör, tanulmányi kirándulás, tanuló párok kialakítása stb.).

– *A tanuló tanórán belüli fejlesztési lehetőségeit* (pl.: differenciálási módszerek).

– *A szülők számára biztosított pedagógiai tanácsadást, együttműködést.*

Összeállította: Tancz Tünde mesteroktató

HALLGATÓI ÉRTÉKELŐ ÍV AZ EGYÉNI ÖSSZEFÜGGŐ GYAKORLATHOZ

A hallgató neve: _____

Az értékelő neve: _____

1. A hallgató tervezőmunkája:

5 4 3 2 1

2. A hallgató munkájának tudatossága:

5 4 3 2 1

3. A hallgató óravezetése:

5 4 3 2 1

4. A hallgató által alkalmazott módszerek, munkaformák:

5 4 3 2 1

5. Szemléltetőeszközei:

5 4 3 2 1

6. A hallgató óraelemzése:

5 4 3 2 1

7. Értékelési módszerei:

5 4 3 2 1

8. Kapcsolata a tanórán a tanulókkal, hangneme:

5 4 3 2 1

9. Kapcsolata a tanórán kívül a tanulókkal:

5 4 3 2 1

10. Kapcsolata a mentorokkal:

5 4 3 2 1

11. Kapcsolata a kollegákkal és az iskola egyéb dolgozóival:

5 4 3 2 1

12. A tanórán kívüli programokban való részvétele:

5 4 3 2 1

13. Adminisztrációs munkája:

5 4 3 2 1

14. Tanítói pontossága, megbízhatósága:

5 4 3 2 1

15. A tanító motiváltsága:

5 4 3 2 1

Átlag: _____

Minősítés: _____

Segédlet a hallgatói minősítéshez

5	4	3	2	1
tudatos	megfelelő	elvárható	többnyire	elfogadhatatlan
kiváló	többnyire	hiányos	esetleges	igénytelen
alapos	gyakran	nehézkes	szétszórt	egyoldalú
sokoldalú		kissé		pontatlan
komplex		kevésbé		hanyag
igényes		néha		határozatlan
sokszínű				elutasító
határozott				unott
nyitott				
naprakész				
kezdeményező				
kreatív				
lelkes				
pontos				
önkritikus				
önálló				

A szöveges értékeléshez is felhasználhatóak a kifejezések.

Minősítés: (az átlag alapján)

4,51-5,00 jeles (5)

4,0-4,5 jó (4)

3,0-3,9 közepes (3)

2,0- 2,9 elégséges (2)

1,0- 1,9 elégtelen (1)

Hospitálási úrlap

Jegyezze le a szempontok alapján a hospitáláson tapasztaltakat!

Osztály:

Idő:.....

Tantárgy:

Az óra anyaga:.....

Az óra típusa:.....

Tanító:.....

1. A tanulók előzetes tudása, ismeretei:

2. Az órán alkalmazott módszerek, munkaformák:

3. Taneszközök:

4. Szokások:

5. A differenciálás alapja:

6. Összefoglaló, tapasztalat az órával kapcsolatosan (4-5 mondat):

7. Megjegyzés:

8. PROJEKTTERV SABLON

9.

10.1. A projekt bemutatása

11.1.1. A projekt címe

12.1.2. Helyzetelemzés

13.1.1.1. Az intézmény rövid bemutatása

14.1.1.2. A program előzményei

15.1.1.3. Miért szükséges a projektben való részvétel

16.1.3. A megvalósítás helyszínei (intézményegység, tapasztalat, tanóra, tanórán kívüli tevékenységek, rendezvények, stb.)

17.1.4. A projekt rövid összefoglalása

18.2. A projekt célkitűzései

19.2.1. A projekt fő célja

20.2.1.1. Részcél

21.2.1.2. Részcél

22.2.1.3. Részcél

Összefüggő tanítási gyakorlat – értékelés 3 hét után

Hallgató:

Mentor:

Tanulói esettanulmány

A tanuló neve:.....

Kora:.....

A tanulmány készítője:

Szemponatok:

1. A tanuló családi, szociális, kulturális háttérének feltérképezése
2. A tanuló órai tevékenysége, különös tekintettel az egyéni aktivitására
3. A tanuló: gondolkodása, megfigyelőképessége, memóriája, fantáziája, pontossága
4. A tanuló társaival és a pedagógussal folyó kommunikációjának jellemzői
5. A pedagógus hogyan alkalmazta az egyéni bánásmód elvét a tanuló esetében
6. A tanuló tanórán kívüli tevékenységében az intézmény mely területeken tudja segíteni a fejlődését.
7. A választott tanuló esetében végbement vagy várható változásokat, illetve a további pedagógiai megsegítés lehetőségei

TANÓRÁN KÍVÜLI RENDEZVÉNY, PROGRAM

Helyszín:.....

Idő:.....

Téma,tevékenység:.....

Résztevők:.....

Tartalom (menete):

Értékelés, összegzés:

	Tanítói kompetenciák	Erősség	Fejlesztendő
1.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a tanulói személyiség fejlesztésére: az egyéni igényekre és fejlődési feltételekre tekintettel elősegíteni a tanulók értelmi, érzelmi, testi, szociális és erkölcsi fejlődését, a demokratikus társadalmi értékek, a sajátos nemzeti hagyományok, az európai kulturális és az egyetemes emberi értékek elsajátítását.		
2.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére: a tanulói közösségekben rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására, az egyének közötti különbségek megértésének elősegítésére, az interkulturális nevelési programok alkalmazására, az együttműködés készségeinek fejlesztésére.		
3.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a pedagógiai folyamat tervezésére: pedagógiai munkáját a feltételek árnyalt elemzése alapján átfogóan és részletekbe menően megtervezni, tapasztalatait reflektív módon elemezni és értékelni.		
4.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére. Az adott szakterületen szerzett tudását tantervi, műveltségterületi összefüggésekbe ágyazni, ennek alapján a tanulók tudományos fogalmainak, fogalomrendszereinek fejlődését elősegíteni, az egyes tudományterületek szemléletmódját, értékeit és kutatási eljárásait megismertetni, az elsajátított tudás alkalmazásához szükséges készségeket kialakítani, szakterületének az egészség védelmével és fejlesztésével való összefüggéseit felismerni és ezzel a tanulók egészségfejlesztését elősegíteni.		
5.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztésére: a kereszt tantervi kompetenciák, különösen az olvasás-szövegértés, információfeldolgozás, a tanulási szokások és készségek, az alapvető gondolkodási műveletek, a problémamegoldó gondolkodás folyamatos fejlesztésére, a tanulók előzetes tudásának, iskolán kívül megszerzett ismereteinek és készségeinek, valamint az iskolában elsajátított tudásának integrálására, az önálló tanulás képességeinek megalapozására, fejlesztésére, a tanulók testi-lelki-szellemi egészségének fejlesztésére.		
6.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a tanulási folyamat szervezésére és irányítására: változatos tanítási-tanulási formák kialakítására, a tudásforrások célszerű kiválasztására, az új információs-kommunikációs technológiák alkalmazására, hatékony tanulási környezet kialakítására.		
7.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására: a tanulók fejlődési folyamatainak, tanulmányi		

	teljesítményeinek és személyiségfejlődésének elemző értékelésére, a különböző értékelési formák és eszközök használatára, az értékelés eredményeinek hatékony alkalmazására, az önértékelés fejlesztésére.		
8.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas szakmai együttműködésre és kommunikációra: a tanulókkal, a szülőkkel, az iskolai közösséggel, a társszervezetekkel és kutató-fejlesztő intézményekkel történő együttműködésre, a velük való hatékony kommunikációra.		
9.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas szakmai fejlődésben elkötelezettségre, önművelésre: a munkáját segítő szakirodalom folyamatos követésére, önálló ismeretszerzésre, személyes tapasztalatainak tudományos keretekbe integrálására, a neveléstudományi kutatások fontosabb módszereinek, elemzési eljárásainak alkalmazására, saját munkájának tudományosan megalapozott eszközöket felhasználó értékelésére.		

Az értékelés forrásai:

dokumentumok:

- hospitálási naplók,
- tervezetek,
- jegyzőkönyvek, emlékeztetők
- munkaproduktumok, szemléltető eszközök
- projektervek stb.

reflexiók, visszajelzések

- a hallgató saját reflexiói, önértékelése
- a mentorpedagógus reflexiói, értékelése
- a gyermekek visszajelzései,
- szülői visszajelzések
- kollégák, munkatársak visszajelzései,
- egyéb partneri visszajelzések
- eredményesség mérések stb.

	Tanítói kompetenciák	Erősség	Fejlesztendő
1.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a tanulói személyiség fejlesztésére: az egyéni igényekre és fejlődési feltételekre tekintettel elősegíteni a tanulók értelmi, érzelmi, testi, szociális és erkölcsi fejlődését, a demokratikus társadalmi értékek, a sajátos nemzeti hagyományok, az európai kulturális és az egyetemes emberi értékek elsajátítását.		
2.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére: a tanulói közösségekben rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására, az egyének közötti különbségek megértésének elősegítésére, az interkulturális nevelési programok alkalmazására, az együttműködés készségeinek fejlesztésére.		
3.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a pedagógiai folyamat tervezésére: pedagógiai munkáját a feltételek árnyalt elemzése alapján átfogóan és részletekbe menően megtervezni, tapasztalatait reflektív módon elemezni és értékelni.		
4.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére. Az adott szakterületen szerzett tudását tantervi, műveltségterületi összefüggésekbe ágyazni, ennek alapján a tanulók tudományos fogalmainak, fogalomrendszereinek fejlődését elősegíteni, az egyes tudományterületek szemléletmódját, értékeit és kutatási eljárásait megismertetni, az elsajátított tudás alkalmazásához szükséges készségeket kialakítani, szakterületének az egészség védelmével és fejlesztésével való összefüggéseit felismerni és ezzel a tanulók egészségfejlesztését elősegíteni.		
5.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztésére: a kereszt tantervi kompetenciák, különösen az olvasás-szövegértés, információfeldolgozás, a tanulási szokások és készségek, az alapvető gondolkodási műveletek, a problémamegoldó gondolkodás folyamatos fejlesztésére, a tanulók előzetes tudásának, iskolán kívül megszerzett ismereteinek és készségeinek, valamint az iskolában elsajátított tudásának integrálására, az önálló tanulás képességeinek megalapozására, fejlesztésére, a tanulók testi-lelki-szellemi egészségének fejlesztésére.		
6.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a tanulási folyamat szervezésére és irányítására: változatos tanítási-tanulási formák kialakítására, a tudásforrások célszerű kiválasztására, az új információs-kommunikációs technológiák alkalmazására, hatékony tanulási környezet kialakítására.		

7.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására: a tanulók fejlődési folyamatainak, tanulmányi teljesítményeinek és személyiségfejlődésének elemző értékelésére, a különböző értékelési formák és eszközök használatára, az értékelés eredményeinek hatékony alkalmazására, az önértékelés fejlesztésére.		
8.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas szakmai együttműködésre és kommunikációra: a tanulókkal, a szülőkkel, az iskolai közösséggel, a társszervezetekkel és kutató-fejlesztő intézményekkel történő együttműködésre, a velük való hatékony kommunikációra.		
9.	A tanító szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas szakmai fejlődésben elkötelezettségre, önművelésre: a munkáját segítő szakirodalom folyamatos követésére, önálló ismeretszerzésre, személyes tapasztalatainak tudományos keretekbe integrálására, a neveléstudományi kutatások fontosabb módszereinek, elemzési eljárásainak alkalmazására, saját munkájának tudományosan megalapozott eszközöket felhasználó értékelésére.		

Az értékelés forrásai:

dokumentumok:

- hospitálási naplók,
- tervezetek,
- jegyzőkönyvek, emlékeztetők
- munkaproduktumok, szemléltető eszközök
- projektervek stb.

reflexiók, visszajelzések

- a hallgató saját reflexiói, önértékelése
- a mentorpedagógus reflexiói, értékelése
- a gyermekek visszajelzései,
- szülői visszajelzések
- kollégák, munkatársak visszajelzései,
- egyéb partneri visszajelzések
- eredményesség mérések stb.